قرآن

او

د وړې نجلۍ نکاح

د جبري ودونو بدي پايلي

د عائشې رضي الله عنها د نکاح اړوند ناسم روايات

حکمتيار

قرآن

او

د ورې نجلۍ نکاح

د اجباري نکاح بدي پايلي

د عائشې رضي الله عنها د نکاح اړوند ناسم روايات

حکمتيار

فهرست

عنوان	صفحه

مقدمه ---------------------------- -----------------------------۱
قرآن او د نکاح د صحت شرائط ----------------------------------٤
د عائشې رضي الله عنها د ازدواج په اړه د فتنې باعث روایت ------۱۲
د ماشومې نجلۍ نکاح او د یوه آیت ناسم تفسیر او تعبیر----------۱٦
د نابالغ نکاح او اړوند روایات ئې------------------------------------۲۱
د عائشې رضي الله عنها خلاف د تورونو او تبلیغاتو وجوهات-------۳۲
د لیکنې په اړه د یوه لوستونکي د ملاحظاتو او اندېښنو ځواب------۳٤

بسم اللّٰه الرحمٰن الرحیم

مقدمه

په دې ورځو کې یوه بله فتوی او سرکاري فرمان په ډېرو نیوکو او تبلیغاتو استقبال شو، خبره د ملګرو ملتونو او نړۍ والو بشري حقونو تنظیمونو تر جدي غندني او اعتراض پوري ورسېده او د اسلام دښمنانو د اسلام په خلاف د یوې تبلیغاتي وسیلې په توګه ترې پراخه استفاده وکړه؛ له دې فتوی داسي معلومېده چي د وړو او کم عمره نجونو نکاح جائزه ده، سرکاري مفتیانو هغه د حنفي مذهب مطابق عمل ګڼلو او د حکومت ویاندویانو ویل چي موږ پر خپل مذهب عمل کوو!! ما وغوښتل چي په دې اړه یوه لنډه لیکنه ولرم؛ د قرآن هغه صریح او څرګند آیت د لوستونکو مخي ته کښېږدم چي د نکاح صحت ئې له جسمي پلوه په ځوانۍ او پېغلتوب (بلوغ) او له معنوي او فکري پلوه په رشد (د عقل پوخوالي) سره تړلی؛ او د رسول الله صلی الله علیه و سلم هغه لارښوونه ورپه یاد کړم چي فرمایي: د کونډې او پېغلي نکاح یوازي هغه مهال صحیح ده چي مشوره ورسره شوې وي او پرې راضي وي؛ او دا چي اسلامي شریعت د نکاح د صحت لپاره د (ایجاب) او (قبول) اساسي شرط تر څنګ د مَهر او لږ تر لږه دوه شاهدانو حضور ضروري ګڼلی؛ د دې صریح لارښونو او احکامو په شتون کې څنګه څوك دا جسارت کوي چي د نابالغ ماشوم او د جبر او زور نکاح جائز ګڼي؟!

لیکنه مي ځینو په دین پوه دوستانو ته د ملاحظاتو او مشورو لپاره ولېږله؛ د هغوی مشورو او د موضوع اهمیت ته په پام سره دې ته اړ شوم چي لږ تفصیلي بحث پرې وکړم؛ په همدې مودې کې مي له ځینو د دریو داسي پېښو قصې واورېدې چي د موضوع تفصیلي څېړني ته ئې وهڅولم: ۱- د خیبر پختونخوا صوبه کې یوه پښتنه نجلۍ د خپلي کورنۍ له لوري د دې له خوښي او موافقې پرته داسي چا ته واده شوې وه چي دې نه غوښتل، نه د نورو په څېر په تېښتي بریالۍ شوې وه او نه په ځان وژني، په پای کې ئې

پرېکړه کړې چې خاوند ته زهر ورکړي، زهر ئې د شړومبي په ګيلاس کې اچولي، خاوند ئې بهر معطل شوی، نو نجلۍ دا ګيلاس په يخچال کې ايښی، خاوند ئې داسي مهال کور ته راغلی چې د کورنۍ ټول غړي پر دسترخان راغونډ دي، د ټولو لپاره شړومبی هم تيار شوی، چا په ناپوهۍ سره د هغه ګيلاس شړومبی هم په دې کې ګډ کړی، د نجلۍ خاوند، خسر، خواښې، دوو لېورونو، او لس تنه نورو چې اته ئې ماشومان ول، دا شړومبی څښلی، ۱۵ مړه او درې روغتون ته انتقال شوي؛ د دې دردناکې پېښي ستر او اساسي عامل د جبر او زور نکاح ده. ۲- دوهمه پېښه په پکتيا کې رامنځته شوې؛ همداسي يوه نجلۍ د دې له خوښي او رضايت پرته چا ته ورکړی شوې وه؛ تر واده وړاندي د خپلي خوښي له کس سره وتښتېده؛ کورنۍ ئې په موندلو او کور ته په راستنولو بريالۍ نه شوه؛ له کومي لاري توانېدلي چې نجلۍ ته احوال ولېږي او ورته ووايي: که کور ته راستنه شي نو په پتمنه توګه او له درنښت سره به د خپلي خوښي له هلك سره د دې واده تر سره شي؛ دې هم باور کړی او کور ته ستنه شوې؛ خو کورنۍ ئې دا او هغه هلك دواړه ووژل؛ ۳- درېيمه پېښه په هزاره کورنۍ پوري تړلې ده؛ همداسي يوه نجلۍ په جبر او اکراه سره داسي چا ته واده شوې چې دې کرکه ترې درلوده، تر پايه نه ده توانېدلې چې مور او پلار قانع کړي او د دې اجباري واده مخنيوی وکړي؛ واده تر سره شوی، له دود سره سم ناوې پر تيار شوي آس سپره کړی شوې، د آس مهار د خاوند په لاس کې د پلار له کوره له ورا سره روان شوي؛ د خسر کور ته په رسېدو او کله چې غواړي ناوې له آس کوزه کړي متوجه شوي چې هغې پور پرې کړی او مړه شوې؛ وروسته معلومه شوې چې هغې زهر خوړلي وو.

له دې پېښو معلومېږي چې اجباري ودونه څومره ډېر شوي او پايلي ئې څومره بدغوني او مرګوني؛ وجه ئې جهالت او له ديني لارښوونو بې خبري او د اړوند بدو پېښو مسئوليت ئې د هغو ملايانو او مفتيانو پر غاړه چې هم د زور او جبر نکاح جائز ګڼي او هم د وړې ماشومي او ماشوم نکاح. په داسي حال کې چې قرآن د نکاح لپاره بلوغ او رشد د اساسي شرط په توګه ټاکلی او د جبر نکاح ئې پر الله تعالی او آخرت د ايمان منافي عمل ګڼلی او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايلي: کونډه او پېغله د دوی له خوښي او رضايت پرته نه شي نکاح کېدی، هغه نکاح ئې فسخه کړې چې د نجلۍ

له موافقې او رضايت پرته تر سره شوې.

هيله من يم په دې ليکنې سره مې د خپلو ايماني مسئوليتونو، د دعوت الى الخير، امر بالمعروف او نهي عن المنکر وجائبو يوه برخه اداء کړې وي؛ دعاء کوم چې الله تعالى اسلامي امت ته په عامه توګه او افغانانو ته په خاصه توګه دا توفيق ورکړي چې د دغو فتنو او اسلام ضد کړنو او غلطو فتوى ګانو خلاف په اغېزمن جهاد لاس پوري کړي، هم ئې له بدو پايلو خپل ځان او خپله کورنۍ وژغوري او هم ټول مظلوم اسلامي امت. آمين

حکمتيار

بسم اللّٰه الرحمٰن الرحيم

قرآن او د نکاح د صحت شرائط

آيا د نکاح د صحت لپاره اساسي شرط بلوغ (ځواني او پېغلتوب) دئ او که د وړې نجلۍ نکاح هم جائزه ده؟

په نکاح کې د ايجاب او قبول شرط څه معنی لري؟ آيا دا شرط د وړو او نابالغو له نکاح سره تعارض نه لري؟

هغه څه ته چې موږ بلوغ وايو؛ قرآن دا حالت په کومه صيغه ياد کړی؟ آيا د قرآن په لارښوونو کې داسي څه شته چې د هر بالغ نکاح صحيح ګڼي که څه هم د عقل او درايت له پلوه دومره کمزوری وي چې نشي کولی يوه روغه کورنۍ جوړه او مديريت کړي؟

که له جنسي پلوه د معذور انسان نکاح شرعي اشکال لري نو له عقلي پلوه د معذور نکاح به څنګه صحيح وي؟

آيا د هر مالي او اجتماعي عقد او تړون د صحت لپاره د اړوند لوريو رضايت او موافقه اساسي شرط نه دئ؟ که داسي وي نو بيا د ماشوم عقد څنګه جائز ګڼل شو؟

قرآن ولي د نکاح کوونکو نارينه وو لپاره د محصِنين او د نکاح کېدونکو مېرمنو لپاره د محصَنات صيغې غوره کړې او کارولې دي؟ او د دې تعبير معنی څه ده؟

دا هغه پوښتني دي چې دقيق ځوابونه ئې له موږ سره مرسته کوي د اسلام له نظره د نکاح په حقيقت پوه شو.

د دوو انسانانو تر منځ د نکاح تړون دومره مهم او ارزښتناك دئ چې بل هيڅ تړون ورسره برابري نشي کولی؛ په دې سره کولی شو د يوې داسي رغنده او سليمي کورنۍ بنسټ کښېږدو چې د ستري انساني ټولني سلامتيا تضمين او تأمين کړي؛ کورنۍ د ستري انساني ټولني د ماڼۍ لومړنۍ اساسي خښته ده؛ که ورانه او کږه کېښودل شوه د ټولي ماڼۍ د نسکورېدو سبب

کېږي؛ اسلام د نکاح تړون ته په دومره درنه سترګه ګوري او اهمیت ورکوي چي رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمايي: د شیطان له نظره تر ټولو غوره او مهم شیطاني کار دا دئ چي د دوو انسانانو تر منځ دغه تړون وشلېږي؛ دا موضوع د یوه مثال په ترڅ کې داسي انځوروي:

عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ إِبْلِيسَ يَضَعُ عَرْشَهُ عَلَى الْمَاءِ، ثُمَّ يَبْعَثُ سَرَايَاهُ، (وفي رواية: فَيَفْتِنُونَ النَّاسَ) فَأَدْنَاهُمْ مِنْهُ مَنْزِلَةً أَعْظَمُهُمْ فِتْنَةً، يَجِيءُ أَحَدُهُمْ، فَيَقُولُ: فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، فَيَقُولُ: مَا صَنَعْتَ شَيْئًا، قَالَ: وَيَجِيءُ أَحَدُهُمْ، فَيَقُولُ: مَا تَرَكْتُهُ حَتَّى فَرَّقْتُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَهْلِهِ، قَالَ: فَيُدْنِيهِ مِنْهُ وَيَقُولُ: نِعْمَ أَنْتَ أَنْتَ " مسند احمد

له جابر رضي الله عنه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل: ابلیس خپل تخت پر اوبو کښېږدي، بیا خپل ټولګي (په خلکو کې د فتنو خورولو لپاره) ولېږي، نو ده ته تر ټولو ډېر نژدې هغه وي چي تر ټولو ئې ستره فتنه رامنځته کړې وي، یو ورته راشي او وواېي: دا او دا کارونه مي وکړل؛ دی وواېي: هیڅ څه دي نه دي کړي؛ بیا ئې وفرمایل: او یو بل ئې راشي او وواېي: تر هغه مي پرېنښود چي د ده او مېرمني تر منځ مې بېلوالی راوست؛ وئې فرمایل: نو ځان ته ئې نژدې کړي (او په غېږ کې ئې ونیسي) او وواېي: همدا ته ډېر ښه یې؟

یعني؛ ابلیس؛ د شیطانانو سالار ته؛ تر زنا، غلا، شراب او قمار او نورو سترو سترو ګناهونو؛ هغه فتنه ډېره ارزښناکه او مهمه برېښي چي د یوې کورنۍ په شړېدو او ړنګېدو منتج شي او یوه مېرمن له خپل مېړه بېله کړی شي. دا ځکه چي روغه او سلیمه کورنۍ روغه ټولنه رامنځته کوي او د کورنۍ شړېدا د ټولني په شړېدا منتج کېږي، کورنۍ د اولاد د روزني، تربیت او له فساد او فتنو د ساتني مصون او خوندي مدرسه او سنګر ده؛ په ورانېدا سره ئې ټولنه ورانېږي، هومره چي سالمه او روغه کورنۍ د طرفینو جنسي سلامتیا او ورتیا ته ضرورت لري؛ تر دې زیات او وړاندي عقلي، اخلاقي او معنوي روغتیا او وړتیا ته او د قرآن په اصطلاح رشد ته ضرورت لري.

اسلام نکاح ته د داسي تعهد او تړون په سترګه ګوري چي د دوو انسانانو

(نر او ښځې) تر منځ د يوه نوي ګډ ژوند بنسټ ږدي، نوې کورنۍ رامنځته کوي، د نسل د دوام شرائط برابروي، اولاد ته د پالني او روزنې مصون او خوندي چاپېريال او غېږ جوړوي، د انسان هغه جنسي اړتيا له قانوني، فطري او صفا لارې رفع کوي چې که په قانوني او سمه توګه مهار نشي فتنې زېږوي، په دې نکاح سره دواړه لوري په خپلو کې ژمنه کوي چې د ژوند په سفر کې به څنګ په څنګ وړاندې درومي، په ملګرتيا کې به ئې وفا، اخلاص، مينه او صداقت وي، د يوه غېږ به د بل لپاره داسې پناه ځی وي چې د جنسي انحراف په شمول ئې له ډېرو ناخوالو ساتي، اسلام په نکاح کې د جانبينو د توافق او صادقانه تعهد او ژمنې تر څنګ دا هم ضروري ګڼي چې نکاح د جانبينو د کورنيو او اولياءو په رضايت او توافق ترسره شي، موخه ئې د اولاد درلودل او د يوې نوې کورنۍ جوړول وي، د نکاح ژمنه او تړون قانوني او څرګند وي، نور هم پرې خبر شي، د دې لپاره ئې د وليمې په نامه محفل جوړول او خلك ورته رابلل غوره دود ګڼلی او حتی د دريا وهلو اجازه ئې ورکړې، او دا ټول د دې لپاره چې نور خلك هم له دې تړون او ژمنې خبر شي، له دې څرګندې نکاح وروسته د ټولنې هر غړی ئې درناوی وکړي او په دې اړه قانوني پولې داسې مراعات کړي او له ړنګولو او تر پښو لاندې کولو ئې ډډه وکړي لکه چې د نورو ملکيتونو په اړه خپل او د بل حد مراعاتوي او له قانوني پولو اوښتل تېری او تجاوز ګڼي.

اسلام وايي: نکاح به د اولاد درلودو په موخه وي نه د جنسي غريزې د اشباع په موخه؛ نکاح کوونکي به محصِنين او محصَنات (د نکاح تړون په محدوده کې پاته کېدونکي)، نه مسافحين او مسافحات (هوسپال). د همدې لپاره قرآن د نکاح کوونکو لپاره د محصِنين او د نکاح کېدونکو مېرمنو لپاره د محصَنات صيغه غوره کړې؛ دا صيغې له حصن اخيستل شوې؛ د حِصن معنی مضبوطه کلا ده؛ نو د محصِن معنی په مضبوطه کلا کې د خپلې کورنۍ ساتونکی او د محصَنات معنی په مضبوطې کلا کې ساتل شوې ده. يعنی نکاح ته د مضبوطې کلا په سترګه کتل شوي، په دې سره مېړه او مېرمن په يوه مضبوط او کلك تړون سره د يوه نوي او کلك کور بنسټ ږدي؛ هدف ئې د نسل دوام او د اولاد درلودل دي؛ تړون ئې نه سست دئ، نه لنډ او موقتي؛ او نه د جنسي غريزې موقته اشباع؛ د قرآن دا فقره په ډېر حکيمانه ډول

همدا مطلب زموږ مخي ته ږدي چي فرمايي:

وَمَن لَّمۡ يَسۡتَطِعۡ مِنكُمۡ طَوۡلًا أَن يَنكِحَ ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ فَمِن مَّا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُم مِّن فَتَيَٰتِكُمُ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِۚ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِإِيمَٰنِكُمۚ بَعۡضُكُم مِّنۢ بَعۡضٖۚ فَٱنكِحُوهُنَّ بِإِذۡنِ أَهۡلِهِنَّ وَءَاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِ مُحۡصَنَٰتٍ غَيۡرَ مُسَٰفِحَٰتٖ وَلَا مُتَّخِذَٰتِ أَخۡدَانٖۚ .... ﴿٢٥﴾ النساء

او ستاسو هغه څوك چي د شتمنۍ له پلوه هومره توان نه لري چي نكاح كېدونكي مؤمني مېرمني ځان ته په نكاح كړي نو بيا دي په خپل واك كي له باايمانه وينځو (څوك په نكاح كړي) او الله ستاسو په ايمان ښه پوه دئ، تاسو يو له بل يئ، نو د خپلو خاوندانو په اجازه ئې په نكاح كړئ او مهر ئې په ښه توگه وركړئ، د نكاح په حصار كي راتلونكې، نه زنا كوونكې او نه په پټه يار نيونكې،...

دلته د هغه چا په اړه ارشادات شوي چي له مالي لحاظه كمزورى دئ، نه د آزادي ښځي د مهر توان لري او نه ئې د خرڅ، خوراك او پوښاك؛ د دوى په اړه دا لارښووني شوې:

- له با ايمانه وينځو دي څوك په نكاح كړي.
- چي ظاهر ئې د مؤمني وي او مؤمن ئې خوښېږي، په همدې اكتفاء وكړئ، د زړه په كيفيت خو له الله تعالى پرته بل څوك نه پوهېږي.
- دا د عار كار مه گڼئ، وينځه هم ستاسو په شان انسان ده.
- د مالك په اجازه به ورسره نكاح كوئ.
- د معمول مطابق مهر به ئې وركوئ.
- دا به د نكاح په قيد كي د راتلو په موخه په نكاح كېږي.
- نكاح به د جنسي غريزې د اشباع لپاره يو موقت او لنډ مهاله تړون نه وي. داسي نه چي د قانوني زنا بڼه غوره كړي.
- دا به يو ځرگند سپېڅلى تړون وي، نه د كوم پټ يار نيولو په څېر معامله.

بايد متوجه وو چي دلته څو الفاظ د خاصو مطالبو د بيان لپاره كارول شوي: ۱- اجور د مَهر لپاره غوره شوې، په ټولو هغو آيتونو كي چي د نكاح په ارتباط د (اجور) صيغه كارول شوې په ټولو كي ئې معنى فقط او فقط

مهر دئ نه بل څه؛ په ټولو شپږو آيتونو کې همدا صيغه د مهر په معنی راغلې؛ هغه چې د اجور صيغه له مهر پرته د موقتي نکاح د بدلې او معاوضې په معنی نيسي؛ هغوی د ډېر کرکجن تحريف جسارت کوي. دا ځکه چې قرآن په همدې رابطه رسول الله صلی الله عليه و سلم ته داسي لارښوونه کوي:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِنَّآ أَحۡلَلۡنَا لَكَ أَزۡوَٰجَكَ ٱلَّـٰتِيٓ ءَاتَيۡتَ أُجُورَهُنَّ ... ﴿٥٠﴾ الأحزاب

ای پيغمبره! هغه مېرمني مو تا ته حلالي کړې چې اجور (مهرونه) دې ورکړي.

او د مؤمنانو په اړه فرمايي:

.... فَـَٔاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةٗۚ .... ﴿٢٤﴾ النساء

.... نو اجور (مهرونه) ئې د يوې فريضې په توګه ورکړئ.

٢- په نکاح کېدونکې مېرمني د محصَنات په صيغه يادي شوې؛ او دا په بشپړ وضاحت او په پرېکنده توګه ښيي چې نکاح به ئې نه لنډه وي او نه سسته؛

٣- په (غَيۡرَ مُسَٰفِحَٰتٖ) سره د دې مزيد وضاحت شوی چې دا نکاح به د جنسي غريزې د موقتي اشباع لپاره هم نه وي. ٤- په (وَلَا مُتَّخِذَٰتِ أَخۡدَانٖ) سره ويل شوي چې دا به د پټې يارانې په ډول هم نه وي.

په نکاح کې دا شرائط يوازې د مېرمنو لپاره نه دي وضع شوي بلکې د نارينه وو په اړه هم وضع شوي؛ هلته چې قرآن فرمايي:

ٱلۡيَوۡمَ أُحِلَّ لَكُمُ ٱلطَّيِّبَٰتُۖ وَطَعَامُ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ حِلّٞ لَّكُمۡ وَطَعَامُكُمۡ حِلّٞ لَّهُمۡۖ وَٱلۡمُحۡصَنَٰتُ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ وَٱلۡمُحۡصَنَٰتُ مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكُمۡ إِذَآ ءَاتَيۡتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ مُحۡصِنِينَ غَيۡرَ مُسَٰفِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِيٓ أَخۡدَانٖۗ .... ﴿٥﴾ المائدة

په آيت کې ويل شوي: (نن ټول پاکيزه شيان درته حلال کړی شوي او د اهل کتاب طعام تاسو ته حلال دئ او ستاسو طعام دوی ته حلال دئ او له مؤمنانو پاك لمني ښځې هم او له هغو خلکو پاك لمني ښځې هم درته حلالې دي چې له تاسو مخکې کتاب ورکړی شوی، په دې شرط چې ١- مهر ئې

ورکړئ؛ ۲- په داسي حال کي چي نکاح کوونکي به وئ ۳- نه زنا کوونکي ٤- او نه د پټي معشوقې او محبوبې نیوونکي.

په دې مبارك آیت کي حل او حرمت ته له یوه بل پلوه اشاره شوې او هغه دا چي دا د مؤمن د لاس دي او که د غیر مؤمن د لاس؛ په دې اړه څو لارښووني شوې:

- نن ټول پاکیزه شیان درته حلال شول.
- د اهل کتاب پاکیزه طعام هم درته حلال دئ.
- ستاسو طعام دوی ته حلال دئ، تاسو ته دا اجازه درکړی شوې چي هغوی ته طعام ورکړئ.
- لکه څنګه چي د مسلمانو ښځو نکاح درته روا ده؛ د اهل کتاب د پاك لمنو هغو ښځو نکاح هم درته روا ده چي د نکاح په مضبوط تړون سره غواړي له تاسو سره ګډه کورنۍ جوړه کړي؛ خو په څو شرطونو: ۱- مهر ئې ورکړئ. ۲- په خپلي نکاح کي د دوی د ساتلو په موخه ئې په نکاح کړئ؛ نه د دې لپاره چي څو ورځي خپل جنسي اړتیا رفع کړئ او نه داسي چي دا نکاح مو پټي یارانې ته ورته وي. ۳- دې ته مو پام وي چي دا نکاح تاسو کفر ته متمایل نه کړي، پام کوئ چي د اهل کتاب داسي ښځي په نکاح نه کړئ چي ستاسو ایمان ته تاوان رسوي او ستاسو آخرت تباه کوي.

ډېره ډېره عجیبه ده چي څوك په قرآن ایمان لري، دا څرګند آیتونه ئې هم لیدلي او لوستلي وي او په معنی ئې هم پوه شوي وي خو بیا هم د موقتي نکاح او د ماشوم د نکاح د جواز خبره کوي!! حیف د هغو پر حال چي دا غلطي خبري کوي او سل حیف د هغو پر حال چي دا د قرآن، عقل او انساني فطرت خلاف خبري مني!!

هو؛ مور او پلار پر خپل اولاد ډېر حقوق لري؛ خو د څو کارونو حق نه دئ ورکړی شوی: ۱- پلار او مور نه د خپل اولاد د وژلو حق لري، که دا وژل ئې د لوږي او فقر له کبله وي او یا د فقر له احتمالي وېري وي؛ ۲- نه ئې د پلورلو حق لري؛ ۳- او نه په زور او له رضایت او موافقې پرته واده کولو؛ په ځوانۍ او پېغلتوب کي هم او تر دې وړاندي هم؛ که د اولاد په ځوانۍ او پېغلتوب کي دا کار نه شي کولی نو په ماشومتوب کي خو ئې په اولی درجه د کولو حق نه لري.

د وړو ماشومانو نکاح هم د فطرت خلاف عمل دئ، هم د قرآن د څرګندي لارښووني خلاف چي رشد ئې د نکاح د صحت لپاره شرط ګڼلی او هم د هغه هدف خلاف چي قرآن د نکاح لپاره ټاکلی؛ (چي د اولاد درلودل دي)، هم د هلك او نجلۍ په اړه جفا او ظلم دئ او هم د هغوی له ژوند سره لوبې. د خپلي خوښي خلاف او د زور نکاح بدي پایلي لري؛ که په زور د هر چا او مخصوصاً د یتیم مال خوړل حرام وي؛ نو د ماشوم او په ځانګړې توګه د یتیم دا حق او اختیار ترې سلبول چي د خپلي خوښي د ټول ژوند همسفر انتخاب کړي؛ سل ځله د مال تر غصب؛ ستر جرم او ظلم دئ؛ قرآن په دې اړه فرمایي:

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَٰجَهُنَّ إِذَا تَرَٰضَوْا۟ بَيْنَهُم بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِۦ مَن كَانَ مِنكُمْ يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۗ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ البقرة

او کله چي مو مېرمنو ته طلاق ورکړ او دوی د خپل عدت پای ته ورسېدې؛ نو دوی له دې مه راګرځوئ چي د خپلي خوښي مېړه سره نکاح وکړي؛ که په ښه توګه په خپلو کې سره راضي شوي وي؛ په دې سره ستاسو هغه چا ته پند ورکول کېږي چي په الله او د آخرت په ورځ ایمان لري؛ دا درته غوره او د تزکیې او پاکۍ سبب ده او الله پوهېږي او تاسو نه پوهېږئ.

یعني طلاقي شوې ښځي د خپلي خوښي له مېړه سره له نکاح مه منع کوئ؛ که دا د دې پخوانی مېړه وي او که نوی؛ نه ئې د کورنۍ غړي باید دا کار وکړي او نه ئې پخوانی مېړه؛ په ټولني کې د اخلاقي مفاسدو د مخنیوي لپاره همدا طریقه تر ټولو غوره ده چي پرېږدئ دا کونډې د خپلي خوښي له مېړه سره نکاح وکړي؛ دا کار د الله په دین کې هم (ازکی) دئ هم (اطهر): هم غوره دئ او هم له اخلاقي پلوه د تزکیې او پاکیزګۍ سبب؛ په زور نکاح کول او د خپلي خوښي له خاوند سره د دوی له نکاح مخنیوی؛ هم پر الله تعالی او د آخرت په ورځي د ایمان منافي عمل دئ او هم په ټولني کې د فتنو او اخلاقي مفاسدو باعث او عامل.

اسلام له یوې خوا د کونډې اولیاءو ته ویلي چي هغه د خپلي خوښي له خاوند سره له نکاح مه منع کوئ؛ خو له بلي خوا ئې ښځه په دې مکلفه کړې

چي د نکاح په اړه د خپل ولي رضايت په پام کې ولري؛ دا د دې لپاره چي نکاح د کورنيو تر منځ د نږدې والي سبب شي نه د دښمنۍ او نفرت سبب.

په دې اړه دوه اساسي خبري بايد په پام کې ولرو:

- د ښځي اولياء بايد خپله خوښه پر هغې تحميل نه کړي؛ له بې ځايه ځورولو او تنگولو ئې ډډه وکړي؛ هغه دې پرېږدي چي د خپلې خوښي له کس سره نکاح وکړي؛ دا هم په خداى او آخرت د ايمان غوښتنه او تقاضى ښودل شوې او هم له اخلاقي فساد د مخنيوي ذريعه.
- ښځه بايد په پټه او د اولياءو په غياب کې دا کار ونکړي؛ له دې فتنې راولاړېږي؛ د کورنيو تر منځ کرکه او نفرت راپيدا کوي.

لاندې روايت دغه قضيه توضيح کوي:

عَنْ قَتَادَةَ عن الْحَسَنِ أَنَّ مَعْقِلَ بْنَ يَسَارٍ كَانَتْ أُخْتُهُ تَحْتَ رَجُلٍ فَطَلَّقَهَا ثُمَّ خَلَّى عَنْهَا حَتَّى انْقَضَتْ عِدَّتُهَا ثُمَّ خَطَبَهَا فَحَمِيَ مَعْقِلٌ مِنْ ذَلِكَ أَنَفًا فَقَالَ خَلَّى عَنْهَا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهَا ثُمَّ يَخْطُبُهَا فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ { وَإِذَا طَلَّقْتُمْ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ } إِلَى آخِرِ الْآيَةِ؛ فَدَعَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ عَلَيْهِ فَتَرَكَ الْحَمِيَّةَ وَاسْتَقَادَ لِأَمْرِ اللَّهِ. رواه البخارى

قتاده له حسن روايت کوي چي د معقل بن يسار خور د يوه سړي په نکاح کې وه، هغه طلاق ورکړ، بيا ترې بېل شو تر هغه چي عدت ئې تېر شو، (خو په خپل کار پښېمانه شو)؛ د بيا نکاح پيغام ئې ورولېږو، (دا هم راضي شوه)؛ خو معقل ته ننگ ورغی او وئې ويل: له هغې ئې لاس واخيست په داسي حال کې چي پرې برلاسی وو؛ اوس ئې بيا پيغام ورلېږلی؛ نو د دوی دواړو تر منځ خنډ او حائل شو؛ بيا په همدې ارتباط الله تعالی دا آيت نازل کړ: کله چي ښځو ته طلاق ورکړئ او هغوی د عدت بشپړوالي نېټې ته ورسېږي؛ نو له دې ئې په زور مه راستنوئ چي له خپلو مخکينيو خاوندانو سره نکاح وکړي... نو رسول الله صلی الله عليه و سلم دا آيت ورته ووايو؛ په همدې سره هغه بې ځايه ننگ او حميت پرېښود او د الله امر ته ئې غاړه

کښېښوده.

په دې خبري د هغه چا اعتراض ډېر بې بنسټه او غلط دئ چې وايي په نکاح کې د مور او پلار، ولي او پالونکي موافقه د ښځې د بشري حقوقو خلاف شرط دئ!! هغوي نه پوهېږي چې دا موافقه څومره اهمیت لري او له عدم مراعات ئې څومره ستونزي راولاړېږي. هومره چې مور او پلار د خپلي لور مستقبل په پام کې ساتي او د خپلو تجربو له مخي هغې ته سمه لار ښودلی شي او ښه مشوره ورکولی شي، په خپله دا ئې نه شي کولی؛ دا خو نه د مور پلار په اندازه تجربه لري او نه معرفت، ډېر ځله داسي واقع کېږي چې هغه د جذباتو او احساساتو له مخي فیصله وکړي، د چا حسن، لباس او ظاهري وضع ئې تر اغېز لاندي راولي، جذباتي فیصلې ته ئې وهڅوي، خو مور پلار ئې ډېرو نورو اړخونو ته هم توجه کوي او د خپلي لور مستقبل او ښه ژوند په پام کې نیسي.

په داسي حال کې چې اسلام د ښځې موافقه د نکاح لپاره اساسي شرط ګڼلی، نو د داسي بې بنسټه اعتراض لپاره څه مجال پاته کېږي. دا جنابان دې ته تیار نه دي چې کومه وزه او سیرلۍ ئې د بل له سیرلي سره په خپل سر ولاړه شي؛ بل ته څنګه وايي چې ستا لور کولی شي له هغه چا سره په خپل سر او ستا له خبرولو پرته ولاړه شي چې ته ئې ورته مناسب نه ګڼې!! ولي دې موضوع ته له دې اړخ نه ګورو چې مور او پلار هم او زوی او لور ئې هم؛ بايد د مشورې، تفاهم، اقناع او استدلال لار غوره کړي؛ نه د زور او ګواښ لار. په هر صورت کې به د وروستۍ پرېکړي اختیار زوی او لور ته ورکول کېږي.

د عائشې رضي الله عنها د ازدواج په اړه د فتنې باعث روایت

د موضوعي، جعلي، غیرمؤثق، د سند له پلوه غریب او ضعیف او د متن له پلوه د قرآن خلاف روایاتو آفت او فتنه؛ هغه ستره المیه او مصیبت وو چې اسلام او امت ته ئې بې ساري ستونزي زېږولې او په تېرو ۱۴ پېړیو کې د اسلام دښمنانو له هغه ډېره پراخه تبلیغاتي استفاده کړې؛ دې روایاتو هم د اسلام عقیدوي حریم او اصول تر ګوزارونو لاندي نیولې، توحید او شرک؛ خدای پالنه او شخص لمانځنه، په عبادت، دعاء او استعانت کې د الله تعالی

لپاره شریك او ځای ناستي ټاكل، الله تعالی ته مختص صفات پیر او مرشد ته منسوبول او الله تعالی په انساني صفاتو ستایل؛ همدې جعلي روایاتو رامنځته کړې؛ په معاملاتو او اجتماعي چارو کې ربا (سود) ته جواز موندل، د وړو نجونو نكاح جائز ګڼل، د زور حکومتونو ته مشروعیت ورکول، د مستبدو حکامو اطاعت فرض ګڼل، له شوری او له ولس سره له مشورې ئې لوړ او معاف ښودل، په بیت المال کې د هر خپلسري تصرف واك ورکول او مخالفت ته ئې د بغاوت په سترګه کتل، ... دا ټول انحرافات له همدغو جعلي او موضوعي روایاتو زیږېدلي.

الله تعالی دي زړه سواندو محدثینو ته ډېر ډېر اجرونه ورکړي چي په ډېر جرأت او بشپړ انهماك سره ئې په لکونو روایات وچڼل او تر ډېره حده ئې موضوعي او له ځانه جوړ شوي روایات تشخیص او حذف کړل، که دوی دا کار نه وی کړی خدای خبر چي امت به له څومره لانجو سره مخامخ شوی وو؛

الحمد لله چي د قرآن په څېر داسي د حق پېژندو دقیق او کامل معیار په واك کې لرو چي په بشپړ امانت سره له رسول الله صلی الله علیه و سلم او د صحابه وو په بشپړي اجماع سره موږ ته رارسېدلی؛ داسي چي کولی شو په رڼا کې ئې صحیح روایت له ضعیف او ناسم تفکیك کړو. راشئ په دغي موضوع لږ بحث ولرو او وګورو چي په دغسي ضعیفو روایاتو کې د ماشومانو او نابالغو د نكاح په اړه څه راغلي؟ دا مو وڅېړله چي قرآن په دې اړه څه ویلي؟ اوس وګورو چي په روایاتو کې څه ویل شوي؟ حقیقت څه دئ؟ عقل او علم څه وایي؟

لومړی پوښتنه دا ده: آیا په قرآن کې د نكاح د مناسب وخت؛ او د نكاح د دواړو لوریو د عمر په اړه څه ویل شوي؟ آیا د نكاح د موخي او هدف په ارتباط په قرآن کې داسي لارښووني مومو چي باید په پام کې ونیول شي؟ آیا قرآن د نكاح د صحت لپاره د طرفینو عمر، ځواني او پېغلتوب ته رسېدا شرط ګڼلی که رشد، د عقل پوخوالی او درایت؟

د دغو پوښتنو مختصر او مجمل ځواب دا دئ: هو؛ قرآن د دغو ټولو پوښتنو دقیق او واضح ځواب ویلی. دې آیت ته ځیر شئ:

وَابْتَلُوا الْيَتَامَى حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ... ﴿٦﴾ النساء

او تر هغه یتیمان وآزمویئ چې د نکاح (پړاو) ته ورسېږي؛ نو که د دوی هوښیاري مو احساس کړه؛ نو مالونه ئې وروسپارئ؛...

په دې لارښود آیت سره د یتیم هغو اولیاءو او پالونکو ته څو لارښوونې شوې چې د یتیمانو کفالت کوي او مال ئې ورته ساتي:

- د یتیمانو د روزنې په دوران کې دوی پر له پسې امتحانوئ؛ کله یو کار ورته وسپارئ او کله بل؛ د وړو وړو شیانو په پېر پلور ئې وګمارئ؛ په دې سره به د هغوی ښه روزنه وشي؛ د نکاح پړاو ته له رسېدو وروسته به د خپل مال د ښه پاللو لپاره ذهناً او عملاً تیار او کافي تجربه به ئې ترلاسه کړې وي.
- دا کار به تر هغه کوئ چې یتیمان تر نکاح پورې ورسېږي، دا نه دي ویل شوي چې تر ځوانۍ یا پېغلتوب پورې ورسېږي؛ قرآن ځوانۍ ته رسېدا په دې صیغه یادوي: (وَإِذَا بَلَغَ الأَطْفَالُ مِنكُمُ الْحُلُمَ: او کله چې ستاسو ماشومان ځوانۍ ته ورسېږي)؛ پر دې هم اکتفاء نه کوي بلکې د نکاح پړاو ته د رسېدو مزید وضاحت کوي او فرمایي: (فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ: نو که په دوی کې مو د عقل او درایت پوخوالی احساس کړ؛ نو مالونه ئې وروسپارئ)؛ د آیت له الفاظو معلومېږي چې (فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا) د نکاح پړاو ته د رسېدو نښه ده؛ یعني هغه مهال ماشوم که یتیم وي او که نه؛ د نکاح وړتیا تر لاسه کړې چې د هغه په افکارو او کړنو کې د رشد او عقلي پوخوالي نښې ولیدل شي؛ د یتیم اولیاء به دا په پام کې نیسي چې آیا هغه د رشد او درایت له پلوه دا وړتیا تر لاسه کړې چې موفقه او سلیمه کورنۍ جوړه کړي او د سم پاللو له عهدې ئې ووځي؟ آیا هغه د دې وړتیا لري چې مال ئې وروسپاري او که نه؛ یوازې بلوغ معیار ونه ګڼې؛ بلکې د بلوغ تر څنګ د ده هوښیارتیا هم په پام کې ولري. دلته رشد او درایت د نکاح د صحت او د طرفینو د وړتیا د یوه شرط په توګه معرفي شوی.

له دې آیت په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې نکاح یوه خاصه مرحله او وخت لري؛ دا وخت یوازې بلوغ (ځواني او پېغلتوب) نه دئ؛ بلکې د نکاح وړتیا؛ د کورنۍ جوړولو استعداد او توانمني؛ او د قرآن په اصطلاح رشد؛ شرط

دئ. د قرآن دا وینا (...حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ: تر هغه چي د نکاح (پړاو) ته ورسېږي؛ نو که په دوی کې مو درایت او هوښیاري احساس کړه؛ مالونه ئې وروسپارئ...)؛ دلته د (بَلَغُوا النِّكَاحَ) فقره له (آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا) سره داسي تړل شوې چي ښيي (آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا) د (بَلَغُوا النِّكَاحَ) نښه، پایله او نتیجه ده؛ ځکه دواړه فقرې په (فَإِنْ: نو که) سره وصل شوې او په ګډه خاص مطلب بیانوي؛ او هغه دا چي د نکاح د صحت او جواز شرط دا دئ چي د نکاح کوونکي او نکاح کېدونکې په تصرفاتو، ویناوو او پرېکړو کې د هغوی ولي او پالونکی دومره رشد، درایت، پوهه او پوخوالي احساس کړي چي کولی شي په ګډه یوه بریالۍ او موفقه کورنۍ جوړه کړي.

آیا د حیرانتیا خبره نه ده چي د دې څرګندي قرآني لارښووني سره سره؛ څوك د ماشومانو نکاح جائز ګڼي؛ هغه هم د داسي روایت په مټ چي د سند له پلوه غریب دئ او د متن له پلوه نه یوازي په ټول قرآن کې هیڅ شاهد ورته نه مومو بلکي د قرآن له وینا سره جدي او څرګند تعارض لري؟! او له هغو روایاتو سره هم تعارض لري چي وايي: د کونډې او پېغلي د نکاح صحت د هغوی په رضایت او موافقې پوري مشروط دئ؛ دلته ئې دوه بېلګي ستاسو مخي ته ږدم:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا تُنْكَحُ الْأَيِّمُ حَتَّى تُسْتَأْمَرَ، وَلَا تُنْكَحُ الْبِكْرُ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ» ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ إِذْنُهَا؟ قَالَ: «أَنْ تَسْكُتَ» مسند احمد

ابو هریره له رسول الله صلی الله علیه و سلم روایت کوي چي وئې فرمایل: کونډې تر هغه په نکاح نشي ورکول کېدی چي مشوره ورسره وشي او پېغلي تر هغه په نکاح نشي ورکول کېدی چي اجازه ترې وغوښتل شي (موافقه وکړي)؛ وویل شول: یا رسول الله! او اجازه ئې څنګه ده؟ وئې فرمایل: دا چي ساکته پاته شي.

دا روایت په ټولو دغو کتابونو کې راغلی: مسند احمد، صحیح مسلم، سنن الترمذی، صحیح ابن حبان، سنن الدارمي، سنن الکبری للبیهقي، سنن النسائي او ... ځینو نورو کې هم.

د دې روايت معنی دا ده چې د پېغلې او کونډې له رضايت او إذن پرته نکاح؛ جائز او مشروع نه ده. که هغه خپل عدم موافقت په ژبه، د ټنډې تریوولو، د سر او ګوتې په خوځولو سره او په بلې هرې بڼې څرګند کړي؛ نکاح ئې باطله ده؛ سکوت او مخالفت نه کول د رضايت نښه ګڼل کېږي؛ مشروط په دې چې دا نه د وېرې له امله وي او نه د شرم له امله؛ بايد داسې شرائط رامنځته نه شي چې نجلۍ له زړه راضي نه وي خو د دغو عواملو په سبب د خپل زړه خبره نه شي کولی.

عَنِ ابْنِ عَبَّاس، أَنَّ جَارِيَةً بِكْرًا أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَتْ أَنَّ أَبَاهَا زَوَّجَهَا وَهِىَ كَارِهَةٌ، فَخَيَّرَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. مسند احمد، سنن ابی داؤد، شرح السنة للبغوی، مسند ابی یعلی الموصلی، سنن دار قطنی،...

له ابن عباس روايت دئ چې (يوه پېغله نجلۍ رسول الله صلی الله عليه و سلم ته راغله او دا يادونه ئې وکړه چې پلار ئې په داسې حال کې واده کړې چې دې کرکه درلوده؛ نو رسول الله صلی الله عليه و سلم دې ته اختيار ورکړ(د بېلېدو يا پاته کېدو)؛ په بل روايت کې راغلي چې دواړه ئې سره بېل کړل.

دا روايات ځکه د اعتبار وړ دي چې وينا ئې د قرآن له لارښوونو سره بشپړ مطابقت لري.

د ماشومې نجلۍ نکاح او د يوه آيت ناسم تفسير او تعبير

ځينې د الطلاق سورې په څلورم آيت؛ په غير موجه او ناسمه توګه استناد کوي او د آيت دغه فقره (وَٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ) داسې تعبيروي چې ګواکې مراد ئې نابالغې نجونې دي؛ او ګواکې د هغوی نکاح جائزه ده؛ آيت داسې دئ:

وَٱلَّٰٓـِٔي يَئِسۡنَ مِنَ ٱلۡمَحِيضِ مِن نِّسَآئِكُمۡ إِنِ ٱرۡتَبۡتُمۡ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَٰثَةُ أَشۡهُرٖ وَٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ وَأُوْلَٰتُ ٱلۡأَحۡمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعۡنَ حَمۡلَهُنَّۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مِنۡ أَمۡرِهِۦ يُسۡرٗا ٤ الطلاق

او ستاسي هغه مېرمني چي له حيض ناهيلې شوې دي که شکمن شوئ نو عدت ئې درې مياشتي دئ او د هغو هم چي حيض ئې ودرېدلی؛ او د حامله مېرمنو نېټه دا ده چي خپل حمل وزېږوي؛ او څوك چي له الله ووېرېږي هغه ته به په خپل کار کې آسانی وگرځوي،

د دې آيت په اړه بايد څو مهمي خبري په پام کې ولرو:

- هر لومړنی جنسي مباشرت په مېرمني کې د ډېرو هورموني تغييراتو باعث کېږي؛ د دې لپاره چي د هغې بدن او د جنسي چارو اړوند غړي له دغه نوي تحول سره ځان عيار کړي؛ دا يوه ډېره پېچلې عمليه او دروند کار دئ؛ په ويني کې خاص هورمونونه توليدېږي او په رحم کې د نوې نطفې د روغ او سالم ساتلو لپاره لازم تياری او چمتو والی نيول کېږي؛ خو که دا عمليه بريالۍ او موفقه نه وه او د بچي نطفه رامنځته نشوه؛ نو د مېرمني په بدن او رحم کې چي شاوخوا يوه مياشت کوم تياری نيول شوی وو؛ او ډېر تغييرات راغلي وو دا به له منځه ځي او عادي حالت ته به ستنېږي؛ حيض د همدې تصفيې او تعديل رامنځته کولو يوه عمليه ده.
- کله چي د دې مېرمني مېړه يا وفات شي يا طلاق رامنځته شي نو بدن له مخکيني حالت د وتلو او نورمال او عادي حالت ته د ستنېدو لپاره کافي وخت ته ضرورت لري؛ دې وخت ته قرآن د عدة نوم ورکړی. په دې موده کې له جنسي مباشرت منع کړی شوې.

په دې آيت کې د هغو مېرمنو د عدت په اړه بحث شوی چي ۱- له حيض مأيوسه شوې؛ خو په ناڅاپي توگه ئې داسي څه ليدلي چي شکمني شوې دي؛ مثلاً د کومي بيمارۍ يا کوم بل عامل له کبله ئې داسي وينه ليدلې چي د حيض گمان ئې پرې کړی؛ ۲- هغه مېرمني چي د حيض لړۍ ئې پای ته رسېدلې؛ د دوی دواړو عدت درې مياشتي ټاکل شوی؛ ۳- هغه مېرمني چي حامله (بلاربي او اميندواري) وي؛ د هغوی عدت د اولاد تر زېږون پوري دئ.

د آيت له الفاظو او ترکيب او ترتيب ئې په ډېر وضاحت سره معلومېږي چي دا درې واړه مېرمني (ٱلَّٰٓـِٔي يَئِسۡنَ مِنَ ٱلۡمَحِيضِ)، (ٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ) او (أُوْلَٰتُ ٱلۡأَحۡمَالِ)؛ هغه مېرمني دي چي حيض ئې وو خو بند شوی؛ د (ٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ) داسي تعبير او تفسير راايستل چي گواکې مراد ئې هغه نجوني دي چي پېغلتوب ته نه وي رسېدلې؛ د حيرت وړ جسارت دئ؛ مگر قرآن دومره

مبهم دئ؟ چي د ماشومي نجلۍ د نکاح جواز به د هغې د عدت د حکم له مخې معلومووو؟ حقیقت دا دئ چي له «وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ» په دې دلیل هم نه شو کولی هغه نجوني ونیسو چي لا پېغلتوب ته نه دي رسېدلې؛ ځکه چي هغوی به ژر یا وروسته پېغلتوب ته رسي او هغه مهال به ئې عدت درې حیضه وي نه درې میاشتي. اساساً د مېرمنو د عدت لپاره درې حیضه ټاکل شوي؛ درې میاشتي د هغو لپاره ټاکل شوې چي حیض ئې متوقف شوی؛ ماشومي نجلۍ په دې ضمن کي نه شي شاملېدی؛ او دلته د (ٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ) معنی قطعاً وړې نجوني نه دي؛ قرآن فرمایي:

وَٱلۡمُطَلَّقَٰتُ يَتَرَبَّصۡنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَٰثَةَ قُرُوٓءٖۚ .... ﴿٢٢٨﴾ البقرة

او طلاقي شوې ښځي دي د ځان په اړه تر درې واري حیض انتظار وکړي...

له دې آیت په ډاګه معلومېږي چي د عدت اصلي موده درې قروء (حیضه) ده او درې میاشتي د هغو لپاره ده چې حیض ئې متوقف شوی.

ځوك چي وايي: د دې آيت دغه فقره (وَٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ) د نابالغو نجونو په اړه دئ او په دې سره غواړي د ماشومانو د نکاح جواز ثابت کړي؛ هغوی ته وایو: ۱- د واړه ماشوم نکاح یوازي په هغه صورت کي جائز ګڼلی شو چي د جواز په اړه ئې د قرآن صریح نص ولرو، حال دا چي په ټول قرآن کي په دې اړه نه یوازي هیڅ اشاره نه مومو بلکي په واضح توګه دا مومو چي قرآن د نکاح لپاره هم بلوغ شرط کړی او هم رشد او عقلي پوخوالی. د هغه چا ادعاء مه منئ چي نه شي کولی د نابالغ ماشوم د نکاح د جواز لپاره د قرآن کوم صریح او ځرګند آیت وړاندي کړي. ۲- دې پوښتني ته باید ځواب ووایئ چي د (حتی اذا بلغوا النکاح) معنی څه ده؟ دا دوه متعارضي او متضادي خبري به څنګه تلفیقوئ چي له یوې خوا د نکاح لپاره بلوغ شرط ګڼي او له بلي خوا د نابالغي نجلۍ نکاح جائز بولي؟ ۳- قرآن خو د نکاح د صحت لپاره (رشد) د شرط په توګه وړاندي کړی؛ او وايي (... حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغُواْ ٱلنِّكَاحَ فَإِنۡ ءَانَسۡتُم مِّنۡهُمۡ رُشۡدٗا : تر هغه د نکاح حد ته ورسېږي نو که مو په هغوی کي رشد او هوښیارتیا احساس کړه..)؛ تاسو ولي دا شرط له پامه غورځولی؟ په داسي حال کي چي نه په ټول قرآن کي داسي آيت مومو چي د نابالغ هلك او نجلۍ د نکاح جواز ترې ثابت شي؛ ولي کله په ضعیفو روایاتو استناد کوئ او

کله په بلي مشخصي موضوع پوري مربوط آيت؛ په تکلف سره د خپل غرض لپاره غلط تعبيروئ ٤- له دې الهي لارښوونې سره به څه کوئ چې خاوند ئې له بزگر او مېرمن ئې له پټې سره تشبيه کړې؛ او توصيه کوي چې د نکاح موخه به اولاد درلودل او د کورنۍ جوړول وي نه يوازې د جنسي غريزې اشباع؛ هلته چې فرمايي: نِسَآؤُكُمۡ حَرۡثٞ لَّكُمۡ فَأۡتُواْ حَرۡثَكُمۡ أَنَّىٰ شِئۡتُمۡۖ وَقَدِّمُواْ لِأَنفُسِكُمۡۚ .... البقرة: ۲۲۳؛ د دې الهي امر او قرآني لارښوونې په شتون کې به د وړې نجلۍ نکاح څنگه توجيه کوئ؟ په دغو دريو خبرو کې يوه منلی شو: ۱- د وړې نجلۍ نکاح جائزه ده، ۲- د نکاح د صحت لپاره بلوغ شرط دئ او ۳- پر بلوغ سربېره رشد بل مهم شرط دئ. په سل يقين سره ويلی شو چې د قرآن له نظره د نکاح د صحت لپاره پر بلوغ سربېره رشد هم شرط دئ؛ هر څوك چې له دې پرته بله خبره کوي؛ ادعاء ئې د دې آيت خلاف ده چې وايي: .... حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ... : تر هغه چې د نکاح (پړاو) ته ورسېږي؛ نو که په دوی کې مو درايت او هوښياري احساس کړه؛ مالونه ئې وروسپارئ...

حقيقت دا دئ چې د الطلاق سورې په ٤ آيت کې د عدت په اړه لاندې لارښوونې شوې:

- ستاسي هغه مېرمني چې له حيض ناهيلي شوې دي که شکمن شوئ نو عدت ئې درې مياشتي دئ. دلته څو خبري بايد په پام کې ولرو: ۱- له (وَٱلَّٰٓـِٔي يَئِسۡنَ مِنَ ٱلۡمَحِيضِ مِن نِّسَآئِكُمۡ) هغه مېرمني مراد دي چې د زړښت له کبله له حيض ناهيلي شوې، دا ځکه چې د مېرمنو حيض هم په زړښت کې متوقف شي، هم د حمل په حالت کې او کله کله د خاص مرض له امله. نو د دغو مېرمنو د عدت لپاره د درې حيضونو پر ځای درې مياشتي ټاکل شوې. ۲- د (إِنِ ٱرۡتَبۡتُمۡ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَٰثَةُ أَشۡهُرٖ) په اړه ځينو مفسرينو ويلي چې معنی ئې د اړوند حکم په ارتباط شك دئ، يعني که شکمن شوئ چې حکم به ئې څه وي؛ نو پوه شئ چې حکم ئې دا دئ، په داسي حال کې چې د حکم په اړه شکمن کېدل قطعاً وارد او مناسب تعبير نه دئ؛ ځينو نورو ويلي چې معنی ئې دا ده: که شکمن شوئ او داسي وينه تر سترگو شوه چې نه پوهېږئ د حيض له کبله ده او که د کومي بيمارۍ له کبله نو عدت ئې درې مياشتي دئ، داسي وينه انسان په شك کې اچوي چې دوی د عمر هغه حد ته رسېدلې

که نه چي د حامله کېدو او زېږون امکان له منځه ځي او حيض متوقف کېږي؛ د آيت له فحوی په څرګنده توګه معلومېږي چي د دوهمي ډلي مفسرينو رأيه دقيقه ده، دا ځکه چي له يوې خوا د بحث موضوع هغه مېرمني دي چي ۱- يا له حيض مأيوسه شوې خو شکمني شوې دي او ۲- يا هغه چي په بشپړه او يقيني توګه پوهېدلې چي نور د حيض له پړاو تېري شوې؛ د دوی دواړو عدت درې مياشتي دئ؛ که څه هم په دې اړه ځينو مفسرينو د آيت له دې فقرې (وَٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ) دا تعبير وړاندي کړی چي ګواکي مراد ئې هغه نجوني دي چي لا د حيض سن (بلوغ) ته نه دي رسېدلې؛ نو د هغوی عدت هم درې مياشتي دئ؛ همغسي لکه چي د هغو مېرمنو هم درې مياشتي دئ چي حيض ئې ځنډېدلی او شکمني دي؛ د همدې ناسم تعبير په استناد له داسي نجونو سره نکاح جائز ګڼي چي لا پېغلتوب ته نه وي رسېدلې، خو نور مفسرين وايي: مراد ئې د حيض په اړه دوه ډوله مېرمني دي: لومړی هغه چي د کوم خاص عامل له کبله د هغوی په مياشتني حيض کي کوم خلل رامنځته شوی او شك ورته پيدا شوی چي دا موقتي خلل دئ که د حيض دائمي توقف؛ او بله هغه چي حيض ئې په يقيني او دائمي توګه متوقف شوی؛ د دواړو عدت سره ورته او درې مياشتي دئ او د حامله مېرمنو عدت دا دئ چي خپل حمل وزېږوي.

• دې پوښتني ته هم بايد ځواب وړاندي کړو چي مېرمني ولي په دې مکلفي شوې چي تر بل ازدواج وړاندي به د طلاق په صورت کي درې حيضونه او د مېړه د وفات په صورت کي به څلور مياشتي او لس ورځي انتظار کوي؟

ځواب دا دئ: الله تعالی انسان ته داسي حساس بدن، د بدن ځانګړی جوړښت او فعال او ځيرك مغز ورکړی چي که هر اجنبي شی؛ له هري لاري؛ خولې، پزي، پوستکي، غوږ، سترګي او نورو لارو د انسان بدن ته ننوځي نو ژر او له ځنډ پرته فوراً مناسب او ضروري غبرګون ښيي؛ که مضر وي چاره ئې کوي، که ميکروب، بکتريا او ويروس وي مقابله ئې کوي، لومړی ئې د پېژندو هڅه کوي، بيا هغه دواء تشخيصوي او توليدوي چي دا دښمن له منځه وړی شي، په شاوخوا شپږو مياشتو کي د بدن ټول حجرات بدلوي چي شمېر ئې په ملياردونو دئ؛ د زړو په عوض نوي راپيدا کوي؛ نوې ژوندۍ نطفې جوړوي؛ او دا هغه کار دئ چي د نړۍ ټول ډاکټران ئې؛ له خپلو ټولو

وسائلو او تجهیزاتو سره نه شي کولی؛ نه ژوندۍ حجره جوړولی شي او نه ژوندۍ نطفه؛ د ویروس ضد اغېزمني دواء له جوړولو هم عاجز دي؛ اغېزمنه چاره ئې واکسین ده چي هغه هم د انسان په بدن کي د سپینو کرویاتو تحریکولو له لاري د ویروس ضد دواء جوړول دي؛ نه په لابراتوار کي د دواء جوړول. نن په ۲۱ پېړۍ کي د نړۍ هیڅ مخکي تللی کمپیوټر نه شي کولی د انسان د مغز څو سلنه برخه کارونه وکړی شي.

- اوس او په ۲۱ پېړۍ کي له ساینسي او علمي پلوه دا حقیقت څرګند شوی چي له لومړي جنسي مباشرت سره سم؛ د مېرمني په بدن کي داسي خاص تغییرات رامنځته شي او خاص هورمونونه راپیدا شي چي د مېرمني رحم او وجود ئې د دې نوي جنسي تعلق او نوې نطفې لپاره عیار کړي؛ دا تغییرات او نوي هورمونونه د همدغو دوو؛ مېرمن او مېړه په مباشرت پوري مربوط او مختص دي؛ که د دوی تر منځ بېلتون رامنځته شي؛ نو مېرمن مخکیني طبیعي حالت ته د ستنېدو او د دغو تغییراتو او هورمونو د ازالې لپاره لږ تر لږه؛ دریو حیضونو ته ضرورت لري؛ که تر دې مودې وړاندي له بل کس سره جنسي مباشرت وکړي؛ او په نتیجه کي ئې د هغې بدن کي نوي او له بل جنسي مباشرت راټوکېدلي هورمونونه راپیدا شي؛ دا د مېرمني بدن کي د هورمونونو د عدم تعادل او تعارض باعث کېږي او دې مېرمن او اولاد ته ئې بدي پایلي لري. اوس په لابراتوار کي د دې امکان شته چي معلومه شي؛ تر معایناتو لاندي یوې مېرمني؛ له یوه تن سره جنسي مباشرت کړی که له دوو او زیاتو سره. له اړوند هورمونونو او د دوی تر منځ له توپیرونو په دې اسرارو پوهېدی شو. نو د اسلامي لارښوونو له مخي د کونډو او طلاق شوو مېرمنو لپاره عدت یوازي د دې لپاره نه دئ چي معلومه شي له مخکیني مېړه په خپل رحم کي څه لري که نه؛ بلکي طبیعي حالت ته د ستنېدو او د نوې جنسي رابطې لپاره د چمتو کېدو په موخه؛ عدت ورته ټاکل شوی.

د نابالغ نکاح او اړوند روایات ئې

که د روایاتو کتابونه لږ په دقت سره وڅېړو نو ډېر ژر دې پایلي ته رسېږو چي د ماشومانو د نکاح د جواز په اړه هیڅ داسي روایت نشته چي د سند او متن له پلوه د اعتبار او اعتناء وړ وي؛ دا ممکنه نه ده چي قرآن

به یو څه وایي او رسول الله صلی الله علیه و سلم بل څه؛ قرآن د نکاح لپاره د بلوغ تر څنګ رشد ته رسېدا شرط ګڼي او روایت به د دې څرګند آیت خلاف وایي: د وړې نجلۍ نکاح هم جائز ده!! متأسفانه په عوامو او د عوامو په څېر ملایانو کې همداسي کمزوري آراء او ضعیف روایات خواره شوي؛ تر ټولو مشهور ئې هغه دئ چي په بخاري کې راغلی؛ او وایي:

۳۸۹۶ - عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ تُوُفِّيَتْ خَدِيجَةُ قَبْلَ مَخْرَجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَدِينَةِ بِثَلَاثِ سِنِينَ فَلَبِثَ سَنَتَيْنِ أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذَلِكَ وَنَكَحَ عَائِشَةَ وَهِيَ بِنْتُ سِتِّ سِنِينَ ثُمَّ بَنَى بِهَا وَهِيَ بِنْتُ تِسْعِ سِنِينَ.

هشام له خپل پلار روایت کوي چي وئې ویل: خدیجه مدینې ته د رسول الله صلی الله علیه و سلم له تلو درې کاله وړاندي وفات شوه؛ نو (رسول الله) دوه کاله یا دې ته نژدې همداسي پاته شو؛ بیا ئې عائشه په نکاح کړه په داسي حال کې چي هغه شپږ کلنه نجلۍ وه؛ او بیا ئې هغه مهال واده کړه چي نه کلنه وه.

دا روایت د سند له پلوه ډېر غریب دئ؛ په دوو طبقو (صحابه او تابعینو) کې یو یو راوي لري چي پلار او زوی (عروه او هشام) رحمة الله علیهما دي؛ له هشام هم دا روایت په شاوخوا ۱۴۰ هجري کال کې او هغه هم په کوفه کې روایت شوی؛ نه په مدینه کې!! یعني چي په مدینه کې تر دغي نېټې پوري؛ هیڅ صحابي او تابعي له ده دا خبره نه ده اورېدلې!! نه د رسول الله صلی الله علیه و سلم په ژوندون کې او نه ئې له رحلت وروسته؛ هیچا دا خبره نه ده کړې چي عائشه رضي الله عنها په ۹ کلنۍ کې واده شوې!!

د دې روایت په متن کې هم جدي ستونزه مومو؛ وایي: (فَلَبِثَ سَنَتَيْنِ أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذَلِكَ: نو دوه کاله یا دې ته نژدې موده همداسي پاته شو)؛ یعني چي رسول الله صلی الله علیه و سلم د خدیجې رضي الله عنها له وفات وروسته؛ د عائشې رضي الله عنها تر نکاح پوري دوه کاله همداسي مجرد او بې مېرمني پاته شو!! په داسي حال کې چي دا خبره قطعاً غلطه ده؛ حقیقت دا دئ چي رسول الله صلی الله علیه و سلم د خدیجې رضي الله عنها له وفات لنډه موده وروسته؛ سوده رضي الله عنها په نکاح کړې او تر دریو کلنو پوري ئې یوازي له همدې مېرمني سره تېر کړي. نو د روایت دا عبارت:

"فَلَبِثَ سَنَتَيْنِ أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذَلِكَ" هيڅ حقيقت نه لري، همدا راز د روايت دا برخه بې بنسټه ادعاء ده چي وايي: بيا ئې له عائشې رضي الله عنها سره په داسي حال کي نکاح وکړه چي هغه شپږ کلنه وه. په داسي حال کې چي د خديجې رضي الله عنها د وفات او د عائشې رضي الله عنها تر نکاح پوري نژدې پنځه کلونه تېر شوي!!

د بخاري همدا غريب روايت په تکرار سره په دغو شمېرو ۳۸۹۴، ۵۱۵۶، ۵۱۶۰، هم راغلی؛ غريب دئ او په دوو طبقو کې يوازي يو يو راوي لري، هيڅ راوي ئې نه له ځان پرته بل شاهد لري او نه په قرآن کې کوم شاهد؛ هيچا د داسي صحابي نوم نه دئ اخيستی چي کومه ماشومه نجلۍ ئې په نکاح کړې وي؛ يوازي هشام او پلار ئې عروه ته دا ناسمه او د حقيقت خلاف وينا منسوب شوې چي وايي: د عائشې رضى الله عنها نکاح په نه کلنۍ کې تر سره شوې، متأسفانه همدا خبره په مسلمانانو کې مشهوره شوې، ځيني د دغه روايت د توجيه لپاره وايي چي د تودو سيمو نجلۍ او هلکان د سړو سيمو په پرتله ژر بلوغ ته رسېږي، دوی هم بلوغ شرط ګڼي او رأيه ئې دا ده چي کېدی شي يوه نجلۍ په نه کلنۍ کې پېغلتوب ته ورسېږي.

رسول الله صلى الله عليه و سلم ته د يوې ماشومي نکاح منسوبول خو څه عادي خبره نه ده؛ هغه هم په داسي حال کې چي دا د قريشو د عام دود او دستور خلاف هم وو؛ که دا کار شوی وی نو نه يوازي په صحابه وو کې به ئې په لسګونو راويان درلودل؛ بلکي دښمنانو به د شعر او نثر پرېږ کتابونه پرې ليکلي وو. خو نه داسي روايت مومو چي قريشو په دې اړه څه ويلي وي او نه له دې غريب روايت پرته بل داسي روايت چي د اعتناء او اعتبار وړ وي!! که د قرآن د لارښووني له مخي د يوې عادي مالي دعوی لپاره دوه شاهدان شرط وي، که د يوې اخلاقي دعوی لپاره څلور شاهدان شرط وي او که بې له شاهدانو دعوی کوونکی د قرآن له نظره «فاسق» بلل کېږي، نو رسول الله صلى الله عليه و سلم ته منسوب يوه ادعاء به څنګه له يوه کس او له شاهد پرته منو؟! او هغه ادعاء به څنګه منو چي د قرآن د څرګندي وينا خلاف وي؟!

امام بخاري رحمه الله د ځينو غريبو رواياتو، منفردو او د مخکينيو ائمه وو د آراءو مغاير نظرياتو له کبله هم په نيشاپور کې د خپل استاد امام ذهلي

رحمه الله له داسي شديد مخالفت سره مخ شو چي مجبور شو په پټه له نيشاپور ووځي او خپل وطن بخارا ته ولاړ شي؛ په بخارا او سمرقند کې هم له دومره سختو مخالفتونو سره مخ شو چي الله تعالی ته ئې د شکایت په ضمن کې د مرگ تمنی وکړه.

د بخاري دا روایت د محققینو له نظره؛ نه روایتاً صحیح دئ او نه درایتاً؛ ستري ستونزي ئې دا دي:

١- د قرآن له څرگندي لارښوونې سره مغایرت لري؛ ځکه قرآن د نکاح لپاره بلوغ نه بلکي رشد شرط گڼي؛ او دا روایت د شپږ کلني نجلي نکاح جائز گڼي! او بالتبع تر شپږ کلنۍ د وړې نجلۍ نکاح هم!! همداسي روایتونو ته په پام سره ځيني جاهلان خپله څو میاشتنۍ لمسۍ هم د بل زوی ته په نکاح ورکوي!!

٢- دا د انساني فطرت خلاف ده؛ په داسي حال کې چي د مخلوقاتو رب؛ د جنسي نژدېکت وړتیا؛ د دې لپاره په هغوی کې ایښې چي همدا ئې د نسل د بقاء او دوام یوازینۍ وسیله او فطري طریقه ده؛ دا وړتیا هم د پیدایښت په لومړیو کې نه بلکي څو کلونه وروسته او په ځوانۍ او پېغلتوب کې فعاله شي؛ په حیواناتو او مرغانو کې هم؛ جنسي یو ځای کېدا له بلوغ وروسته او د اولاد په موخه وي؛ تر دې وړاندي د جنسي نژدېکت ضرورت نه احساسوي. مرغان چي کله ئې بچیان ستر او د الوتو شي او وگوري چي نور ځان ساتلی او بېله کورنۍ جوړولی شي؛ نو له خپلي ځالي ئې وشړي؛ دوه سره یو ځای شي او ځان ته بېله ځاله جوړه کړي؛ او د اولاد په زېږولو او پاللو بوخت وي.

٣- دا روایت له ډېرو هغو روایاتو سره تعارض لري چي وایي: عائشه رضي الله عنها د هجرت په وخت کې ١٧ او د واده په وخت کې نژدې ١٩ کلنه وه.

متأسفانه په بخاري کې د عائشې رضي الله عنها د نکاح په اړه متناقض روایات راغلي؛ یو روایت وایي چي رسول الله صلی الله علیه و سلم د خدیجې رضي الله عنها له وفات درې کاله وروسته هغه په نکاح کړه؛ په بل روایت کې راغلي چي رسول الله صلی الله علیه و سلم په دوهم هجري کال؛ او د بدر له جگړې وروسته؛ یعني د خدیجې رضي الله عنها له وفات پنځه کاله وروسته؛ عائشه په نکاح کړې.

٤- دا روایت د إسنادو له پلوه غریب دئ، په اوله او دوهمه طبقه کې ئې

راویان یو یو تن؛ پلار او زوی؛ هشام او عروه دي. له هشام دا روایت د ده په زړښت کې د رسول الله صلی الله علیه و سلم له رحلت نژدي ۱۳۰ کاله وروسته او هغه هم په کوفه کې روایت شوی؛ تر دې وړاندي او په مدینه کې هیچا؛ حتی د هشام رحمه الله شاګرد؛ امام مالك؛ دا روایت نه دئ اورېدلی او په خپل مشهور کتاب موطأ کې ئې نه دئ راوړی؛ له همدې کبله دا شك رامنځته کېږي چي د دې روایت تر شا به هغه اختلافات خپل اغېز لرلو چي د علي رضي الله عنه په شهادت منتج شو؛ د عائشې رضي الله عنها د شخصیت او حیثیت راکمولو لپاره دا روایت جوړ او خپور شوی؛ کوفه ئې یوازینی محل وو؛ دا ځکه چي هلته د عائشې کافي مخالفین وو؛ که له هشام سره په رښتیا دا روایت وو او دا خبره ئې کړې وي؛ نو په مدینه کې به چا ترې اورېدلې وه؛ امام مالك به ترې اورېدلې وه؛ ولې نژدې یوه نیمه پېړۍ وروسته دا روایت راڅرګندېږي او هغه هم د فتنو په مرکز کوفه کې؟!

۵- که څه هم هشام لوی شخصیت او معتبر راوي دئ؛ خو د ده په اړه علماء رجال وایي: د عمر په پای کې ئې حافظه ضعیفه شوې وه او مطالب ترې خلط او ګډ وډ کېدل. دا مهال هغه په کوفه کې اوسېدو.

٦- د مهمو قضایاوو؛ مخصوصاً د احکامو او حلال او حرام په ارتباط؛ په داسي غریب روایت إستناد نشي کېدی؛ چي نه یوازي په قرآن کې شاهد ونه لري؛ بلکي وینا ئې د قرآن خلاف وي؛ او اصلي راوي ئې د حافظې په ضعف تورن وي.

۷- اسلام د نکاح لپاره د ایجاب او قبول شرط ایښی؛ دا شرط بلوغ او رشد ایجابوي؛ تر بلوغ وړاندي؛ إیمان هم اعتبار نه لري؛ د کافر او مشرك اولاد هم جنت ته ځي؛ که د دوی ایمان او عدم ایمان مدار د اعتبار نه وي؛ نو د نکاح معاهده به ئې څنګه معتبره وي؟!

دې مهمي پوښتني ته هم باید دقیق او د قرآن د وینا مطابق ځواب ووایو چي ځوان هلك او پېغلي نجلۍ ته د خپل ځان او ازدواج په اړه د پرېکړې واك ورکړی شوی که نه، که ورکړی شوی له دې واك کله استفاده کولی شي؛ تر بلوغ وړاندي که وروسته، بلوغ شرط دئ که رشد؟ د النساء سورې له ٦ آیت په څرګنده توګه معلومېږي چي د نکاح لپاره یوازي بلوغ

نه بلکې رشد هم شرط دئ؛ که یتیم ته د ده خپل مال سپارلو په اړه د قرآن لارښوونه دا وي او هغه د یتیم په رشد پوري مشروطوي؛ نو د ازدواج په اړه به ئې لارښوونه او غوښتنه څه وي او الله تعالی به په څه راضي کېږي؟ یقیناً چې د ازدواج موضوع تر دې ډېر ډېر ارزښت او اهمیت لري چې د هغوی مال کله او په کوم عمر کې وروسپارل شي؛ په دې کې هیڅ شك نشته چې د نکاح لپاره لومړی شرط بلوغ دئ او دوهم ئې رشد او له دې آیت په واضح او پرېکنده توگه همدا معلومېږي؛ ځکه چې د نکاح پړاو ته رسېدا ئې له رشد سره تړلې؛ هلته چې وايي: حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ: تر هغه چې د نکاح (پړاو) ته ورسېږي؛ نو که دا مهال مو په دوی کې هوښیارتیا احساس کړه؛ مالونه ئې وروسپارئ.

قرآن موږ ته وايي چې د نکاح موخه د نسل دوام او د اولاد درلودل دي؛ نه فقط د جنسي غریزې اشباع؛ نو له هغې ماشومې سره جنسي نژدېکت د دین او فطرت خلاف کار دئ چې بلوغ ته نه وي رسېدلې؛ اسلام چې د نکاح په اړه کومې لارښوونې لري؛ مهمې برخې ئې دا دي:

- له بلوغ وروسته؛ د دواړو په موافقه او هغه مهال ترسره شي چې دواړه د رشد پړاو ته رسېدلي وي او د سمې پرېکړې او صحیح انتخاب جوگه وي.
- یو د بل کفو او سیال وي او اجتماعي حالت ئې سره ورته وي.
- د یوې کورنۍ جوړولو او اولاد پاللو په موخه وي؛ نه د جنسي غریزې د اشباع په موخه او موقته اړیکه.
- د دواړو تر منځ توافق ئې اصلي شرط او د کورنیو توافق ئې مفید او غوره گڼلی.
- مناسب مهر ټاکل؛ هومره چې د مېرمنې مستقبل تضمین کړي او هغه پرې راضي شي. دا مهر په بشپړه توگه د نجلۍ حق دئ او مقدار ئې هم د دې په موافقې پوري تړلی دئ.
- لږ تر لږه دوه نارینه یا یو نارینه او دوه ښځې به د شاهدانو په توگه په منځ کې وي.
- ښرگنده به وي او پټه به نه پاته کېږي.
- لکه چې گورئ قرآن د نکاح لپاره خاص پړاو ټاکلی؛ دا ټاکلی پړاو یوازې بلوغ (ځواني او پېلغتوب) نه دئ، بلکې د آیت له لارښوونې په ډېر وضاحت

سره معلومېږي چې د بلوغ تر څنګ باید رشد او د عقل پوخوالی هم په پام کې وي.

متأسفانه ځینو د (بلغوا النکاح) له فقرې دا انتباه اخیستې چې ګواکې دلته د (بلغوا) معنی ځواني او پېغلتوب دئ؛ دا ځکه چې موږ د ځواني لپاره د بلوغ صیغه کاروو؛ په داسې حال کې چې د بلوغ ساده او اصلي معنی رسېدا ده؛ نه ځواني؛ دې ته مو باید پام وي چې قرآن ځوانۍ ته رسېدا په دې صیغه یادوي: وَإِذَا بَلَغَ الأَطْفَالُ مِنكُمُ الْحُلُمَ: او کله چې ستاسو ماشومان حلم (ځوانۍ او پېغلتوب) ته ورسېږي. او هغه چې لا بالغ شوي نه وي په دې صیغه ئې یادوي: وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ: او هغه چې لا حلم (ځوانۍ) ته نه دي رسېدلي. له دې معلومېږي چې د نکاح او واده حد ته رسېدا؛ له هغه عمر سره توپیر لري چې ماشوم ځوانۍ ته رسېږي؛ د نکاح لپاره د ځوانۍ او بلوغ تر څنګ؛ رشد او د کورنۍ جوړولو او پاللو وړتیا هم ضروري ګڼل شوې.

د دې قرآني لارښوونو په رڼا کې په آسانۍ سره کولی شو د هغو روایاتو او آراءو د صحت او عدم صحت په اړه قضاوت وکړو چې د نکاح د طرفینو د عمر په اړه راغلي؛ له دغو روایاتو یو ئې هغه دئ چې په بخاري کې راغلی او وایي؛ د عائشې رضي الله عنها د نکاح عقد په شپږ کلنۍ کې او واده ئې په نه کلنۍ کې شوی؛ او له همدې روایت د اسلام دښمنانو د پراخو تبلیغاتو وسیله جوړه کړې؛ دا د بشري حقوقو ضد عمل او د ماشومانو پر حق جدي تېری ګڼي. راشئ وګورو چې حقیقت څه دئ او دا روایات د اعتبار وړ دي که نه؛ او دا چې د عائشې رضي الله عنها نکاح په څو کلنۍ کې شوې؟

د عائشې رضي الله عنها د عمر په اړه د سیرت، تاریخ، تفسیر او احادیثو کتابونو کې پراخ تناقضات او تعارضات مومو؛ داسې چې عقد ئې له ٦ تر ١٦ کلنۍ پورې او نکاح ئې له ٩ تر ١٩ کلنۍ پورې ښودل شوې!!

په دې اړه چې کوم روایات راغلي؛ ١٤ ئې د هشام بن عروه له لوري دي. عجیبه لا دا ده چې دا مهمه قضیه؛ له مشرانو صحابه وو هیچا په تاریخ او سیرت کې نه ده روایت کړې. رسول الله صلی الله علیه و سلم هم نه دي ویلي چې عائشه ئې په نه کلنۍ کې واده کړې!! په قرآن کې هم په دې ارتباط هیڅ څه اشارتاً او صراحتاً نه مومو!

که هغه روایات چې وایي د عقد په وخت کې عائشه رضي الله عنها شپږ

کلنه او د نکاح په وخت کې نه کلنه وه؛ وخېږو؛ نو وبه ګورو چې نه روايتاً معتبر دي او نه درايتاً؛ تر ټولو لويه ستونزه ئې دا ده چې د قرآن له څرګندي لارښووني سره جدي او ژور تعارض لري؛ قرآن د نکاح او د مال تصرف لپاره پر بلوغ علاوه؛ رشد او درايت ضروري ګڼي او وايي: تر هغه يتيمان وآزمويئ چې د نکاح پړاو (عمر) ته ورسېږي؛ نو که تاسو په هغوی کې رشد او عقلمني وموموئ؛ مال ئې وروسپارئ.

له دې آيت او قرآني لارښووني په څرګنده توګه معلومېږي چې يتيم ته د مال سپارلو لپاره يوازي بلوغ شرط نه دئ؛ بلکي رشد او د عقل پوخوالی هم شرط دئ؛ د نکاح اهميت او حساسيت؛ تر مال ډېر زيات دئ؛ لا زيات رشد او د عقل پوخوالی ايجابوي؛ دواړه بايد د دې وړتيا ولري چې نوې موفقه کورنۍ جوړه کړی شي او د اولاد د ښې روزنې اهليت ولري؛ نه پوهېږو څنګه څوك د دې جرأت کوي چې رسول الله صلی الله عليه و سلم ته داسي کار منسوبوي چې د قرآن له دې څرګند آيت سره منافات لري؟!

د عائشې رضي الله عنها خور أسماء ۲۷ کلنه وه چې مدينې ته ئې هجرت وکړ؛ دا مهال عائشه رضي الله عنها ۱۷ کلنه وه، نکاح ئې د بدر له جګړي وروسته په دوهم هجري کال او په ۱۹ کلنۍ کې تر سره شوې.

دا هغه څه دي چې په دغو مصادرو کې راغلي: " حلية الأولياء " (۲/۵٦)، "معجم الصحابة " لأبي نعيم الأصبهاني، "الاستيعاب" لابن عبد البر (٤/۱۷۸۳)، "تاريخ دمشق" لابن عساكر (۸/٦۹)، "أسد الغابة "لابن الأثير (۷/۱۲)، "الإصابة" لابن حجر (۷/٤۸۷) او "تهذيب الكمال د حافظ جمال‌الدين ابو الحجاج " (۳۵/۱۲۵)

د عائشې رضي الله عنها د نکاح په اړه د بخاري رواياتو کې تناقض دئ؛ يو ئې وايي: رسول الله صلی الله عليه و سلم د خديجې رضي الله عنها له وفات درې کاله وروسته عائشه په نکاح کړه؛ په بل کې وايي: خديجه رضي الله عنها له هجرت درې کاله وړاندي وفات شوه؛ او رسول الله صلی الله عليه و سلم نژدې دوه کاله نور انتظار وکړ او بيا ئې عائشه په نکاح کړه؛ د دواړو رواياتو تر منځ پوره دوه کاله توپير مومو؛ په دغو متعارضو رواياتو کې کوم يو ئې صحيح دئ؟

هغه روايات، آراء او آثار چي ښيي عائشه رضي الله عنها هغه مهال په نكاح شوې چي عمر ئې شاوخوا ۱۹ كاله وو؛ ځيني ئې دادي:

۱- مشره خور ئې اسماء؛ تر دې لس كاله مشره وه؛ كله چي له كورنۍ سره يو ځاى مدينې ته رامهاجر شول ۲۷ كلنه وه؛ نژدې سل كلنه وه چي وفات شوه؛ د وفات كال ئې ۷۳ هجري كال وو؛ او همدا ښيي چي د هجرت په كال ۲۷ كلنه وه؛ ځكه ۷۳+۲۷= ۱۰۰ او له دې معلومېږي چي عائشه دا مهال ۱۷ كلنه وه؛ په دوهم هجري كال او د بدر له جگړي وروسته په ۱۹ كلنۍ كي واده شوې. دا هغه څه دي چي ابن حَجَر عسقلاني له أبي نُعَيم الأصبهاني؛ په دې صيغه نقل كړي:

...أَنَّ أَبِي نُعَيْمٍ الأَصْبَهَانِيِّ قَالَ بِأَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ وُلِدَتْ قَبْلَ الْهِجْرَةِ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً.

...دا چي ابي نعيم اصفهاني ويلي چي اسماء بنت ابوبكر ۲۷ كاله تر هجرت وړاندي پيدا شوې.

۲- روايات وايي: له خديجې رضي الله عنها وروسته بله مېرمن چي ايمان ئې راوړى؛ د عباس رضي الله عنه مېرمن ام الفضل وه؛ او بيا د ابوبكر رضي الله عنه دوو لوڼو اسماء او عائشې ايمان راوړى؛ او د دې معنى دا ده چي عائشه رضي الله عنها تر بعثت مخكي پيدا شوې او د ايمان راوړلو په وخت كي ئې عمر دومره وو چي د عقل او فهم له مخي د ايمان راوړلو جوگه وه.

۳- له عائشې روايت دئ چي رسول الله صلى الله عليه و سلم به نژدې هره ورځ زموږ كور ته سبا يا ماښام راتلو؛ او دا هغه مهال وو چي خپل رسالت ئې نه وو علني كړى؛ يعني د بعثت په لومړيو څلورو كلنو كي عائشه د دومره عمر وه چي دې خبرو ته ئې پام وو. دا روايات له هغه سره بشپړ مغايرت لري چي وايي دا مهال عائشه رضي الله عنها لا نه وه پيدا شوې.

٤- د خديجې رضي الله عنها له وفات وروسته او تر هجرت دوه كاله وړاندي؛ او په داسي حال كي چي رسول الله صلى الله عليه و سلم ته؛ له څلورو لوڼو؛ دوه وړې په كور كي پاته وې؛ ام كلثوم او فاطمه رضي الله عنهما؛ دوه نوري

واده شوې وې؛ د کور ساتنې او د لوښو د پالنې لپاره ئې واده ته ضرورت وو؛ خوله بنت حکیم په وار وار ده ته د واده سپارښتنه کوله؛ رسول الله صلی الله علیه و سلم ورته وویل: له چا سره؟ هغې وویل: که پېغله غواړې نو عائشه او که کونډه غواړې نو سودة بنت زَمْعَة؛ رسول الله صلی الله علیه و سلم ورته وویل: زما په اړه دواړو ته یادونه وکړه؛ هدف ئې دا وو چې که یوه موافقه ونه کړي نو بلې ته یادونه وکړي؛ خوله لومړی د عائشې ناسکه مور ام رومان بنت عامر ته ورغله؛ خبره ئې ورته یاده کړه؛ هغې وویل: صبر وکړه ابوبکر راځي؛ مُطْعِم بن عَدِي د خپل زوی جُبَیر لپاره د عائشې په اړه غوښتنه کړې؛ ابوبکر رضي الله عنه ئې غوښتنې ته ځکه منفي ځواب ورکړ چې ښايي د ده لور به خپل غلط دین ته واړوي. ابوبکر رضي الله عنه خوله ته وویل: محمد علیه السلام ته ووایه چې راشي؛ رسول الله صلی الله علیه و سلم د خِطبې لپاره ورغلی او موافقه شوې؛ اما واده ئې درې کاله وروسته تر سره شوی.

له دې په څرګنده توګه معلومېږي چې عائشه رضي الله عنها لا له وړاندې پېغلتوب ته رسېدلې وه او مُطْعِم بن عدي خپل زوی ته غوښتې وه.

د قریشو عام دود دا وو چې خپلې لوڼې به ئې تر پېغلتوب وړاندې نه ودولې؛ دا ئې د پېغور کار ګڼلو چې په ماشومتوب کې خپله لور واده او له کور رخصت کړي؛ دا چې ګورو؛ د عائشې رضي الله عنها د عقد او نکاح په اړه د قریشو هیچا؛ نه دوست او نه دښمن؛ هیڅ اعتراض او نیوکه نه ده کړې؛ دا ښيي چې دا نکاح په پاخه عمر کې او د قریشو له عام دود سره سم تر سره شوې.

دا هم باید په پام کې ولرو چې خوله د دې لپاره رسول الله صلی الله علیه و سلم ته د واده سپارښتنه کوله چې د ده د دوو وړو لوښو پالنه وکړي؛ څنګه ومنو چې همدا خوله به یوه بله وړه نجلۍ د رسول الله صلی الله علیه و سلم لپاره غوره کوي؟!

له روایت معلومېږي چې خوله له سودې بنت زمعه سره هم خبره کړې وه او هغې موافقه کړې وه؛ او رسول الله صلی الله علیه و سلم ځکه له

هغې سره واده کړی چې مشره کونډه وه او د ده لوڼې ئې پاللی شوی؛ رسول الله صلی الله علیه و سلم له سوده سره درې کاله یوازې او له بل واده پرته تېر کړي؛ یعني رسول الله صلی الله علیه و سلم تر نژدې ۵۵ کلنۍ پورې؛ ۲۵ کلونه له خدیجې رضي الله عنها سره او درې کلونه له سوده رضي الله عنها سره یوازې تېر کړي؛ او د خپل مبارك عمر په پاته اته کلونو کې ئې تر یوې زیاتې مېرمنې درلودې؛ په دوی کې یوازې عائشه ئې پیغله وه؛ نورې ټولې کونډې او ځینې ئې عمر خوړلې او د اولاد خاوندې؛ د دې معنی دا ده چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم د تعدد ازواج فلسفه او موخه اجتماعي مصلحتونه او حکمتونه وو؛ نه جنسي عوامل؛ د ام سلمه رضي الله عنها نکاح ئې یو مثال دئ:

ام سلمه رضی الله عنها چې ٦ اولادونه ئې درلودل، مېړه ئې د احد په جګړې کې زخمي شو، د بلې جګړې په دوران کې د ده زوړ پرهر وشلېدو او له همدې وفات شو، پیغمبر علیه السلام د ده په مړیني هومره خواشینی شو چې اوښکې ئې توی شوې، د ده له مړیني څه باندې ٤ میاشتې وروسته ئې؛ ام سلمې ته څوك د خطبې لپاره ولېږو، هغې خپل عذر داسې وړاندې کړ: زه عمر خوړلې یم، ډېر اولادونه لرم، نه غواړم ستا د اذیت باعث شم. خو پیغمبر علیه السلام غوښتل په دې نکاح سره مسلمانانو ته د خپلو دیني وروڼو په نسبت د وفا او د کونډو او یتیمانو د پالني او روزنې؛ نه هېرېدونکې اسوه وړاندې کړي. ام سلمې ته ئې قناعت ورکړ او دا نکاح ترسره شوه.

اساساً په اسلام کې د تعدد ازواج فلسفه همدا ده؛ هدف ئې د یتیمانو او کونډو د ستونزې عادلانه او انساني حل دئ؛ نه د چا د جنسي شوق پوره کول، متأسفانه ځینو د عدالت د تأمین له دې جواز هم داسې څه جوړ کړي چې اسلام تر سختو پوښتنو لاندې راولي؛ که مخالفین وګوري چې وزیران، والیان، قومندانان، شیخان، مفتیان، امامان، قاچاقچیان، د زمکو او کانونو غاصبان او د نظام نور مشران او واکمنان... څلور څلور ښځې کوي، هرې یوې ته بېله بېله بنګله جوړوي، په ودونو او مېلمستیاوو کې بې دریغه او له اسراف او تبذیر ډك مصارف کوي، په ودونو کې حکومتي زره لینډکروزرې او حتی هیلیکوپټرې کاروي؛ خو بل لورې ته کونډې لا د خپل میراث او مهر تر لاسه کولو او د خپلې خوښې مېړه له غوره کولو محرومې دي، د ملت ۷۰-۸۰ سلنه

لا د فقر تر کرښي لاندي او له سختو مالي کړاوونو سره مخ دي؛ ... نو دښمنان به دا ټول اسلام ته منسوبوي او په دې سره به غواړي خپله هغه ستره ستونزه پای ته ورسوي چې د اسلامي امت له ویښتابه او د اسلامي نهضت له سریع پراخېدا ورته راولاړه شوې، د مسلمانانو په لاس د شوروي ماتې او زوال او ورپسې د امریکا تر مشرۍ لاندي د ناټو ماتې د امت او نړۍ ځوان نسل اسلام ته متمایل کړی؛ د دې خوځښت د مخنیوي تر ټولو آسانه او کم مصرفه لار دا ګڼي چې د اسلام په نامه داسي ډله د اقتدار پر کرسۍ کښېنوي چې د اسلام د بدنامولو باعث شي.

د عائشې رضي الله عنها خلاف د تورونو او تبلیغاتو وجوهات

په حقیقت کې د عائشې رضي الله عنها لوړ شخصیت او د دعوت په چارو کې د هغې ځلانده او بې سارې ونډه؛ د دې باعث شوې چې تر نن پوري کورني او بهرني دښمنان د هغې په ضد زهرجن او دروغجن تبلیغات وکړي.

له عائشې رضي الله عنها تر ۲۲۱۰ زیات حدیثونه روایت شوي؛ چې ۳۱۶ ئې په بخاري او مسلم کې راغلي؛ د بخاري د ټولو اصلي روایاتو شمېر هم نژدې ۲۲۲۵ دئ. ونډه ئې د دیني احکامو او د رسول الله صلی الله علیه و سلم د احادیثو په انتقال او تبلیغ کې دومره ستره وه چې حاکم په خپل کتاب المستدرك کې ویلي:«إِنَّ رُبْعَ أَحْكَامَ الشَّرِيعَةِ نُقِلَت عَنِ السَّيِّدَة عَائِشَة: د شرعي احاکمو ځلورمه برخه له عائشې نقل شوې»؛ مشرانو صحابه وو به د هغو قضایاوو په اړه له دې پوښتنه کوله چې له مشکل سره به مخامخ شول؛ أبو موسی أشعري وایي: «مَا أُشكلَ عَلَيْنَا أَصْحَاب رَسُوْلِ الله صلی الله علیه و سلم حَدِيثٌ قَطُّ فَسَأَلْنَا عَائِشَةَ؛ إِلَّا وَجَدْنَا عِنْدَهَا مِنْهُ عِلْمًا: پر موږ اصحابو؛ د هیڅ حدیث فهم ستونزمن شوی نه دئ؛ چې له کبله مو له عائشې پوښتنه کړې او له دې سره مو د هغه علم موندلی». او د فصاحت او بلاغت له پلوه داسي وه چې أحنف بن قیس وایي:

«سَمِعْتُ خُطْبَةَ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ، وَعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ، وَعُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ، وَعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُم وَالْخُلَفَاءِ هَلُمَّ جَرًا إِلَى يَوْمِي هَذَا، فَمَا

سَمِعْتُ الْكَلَامَ مِنْ فَمِ مَخْلُوقٍ، أَفْخَمَ، وَلا أَحْسَنَ مِنْهُ مِنْ فِي عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا:

د ابوبکر صدیق، عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ، عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنهم او تر نن پورې مې د نورو خُلَفَاءو وېناوې اورېدلې؛ خو د هېڅ مخلوق له خولې مې د عائشې تر وینا زیاته درنه او غوره وینا نه ده اورېدلې». احنف بن قیس د درایت او فهم له پلوه دومره ستر تابعي وو چې په خپل دور کې نومیالی او مثالي شخصیت ګڼل کېدو.

دې ته باید متوجه وو چې فصاحت او بلاغت هغه الهي نعمت دئ چې الله تعالی ئې له علم، درایت، فِراست، اخلاص او صدق سره یو ځای؛ خپل بنده ته ورپه برخه کوي.

له عائشې سره دښمني؛ د هغې په ضد تورونه او ناروا تبلیغات؛ د دې د ستر مقام او منزلت له کبله وو. دښمنان؛ که کورني وو او که بهرني؛ پوهېدل چې که دا ستر او لوړ ځلی وران کړي نو د اسلام کلا پرې ورانېږي. له عائشې رضي الله عنها سره هم د عراق او کوفې د واکمنو پلویانو جدي مخالفت درلود او هم د شام د واکمنو پلویانو؛ هغه نه د معاویه له امارت سره موافقه وه او نه د یزید؛ له علي رضي الله عنه سره ئې اختلاف په دې کې وو چې ولې ئې د عثمان رضي الله عنه قاتلان محاکمه او مجازات نه کړل او ولې له هغوی سره کوفې ته ولاړ؛ او له امویانو سره ئې اختلاف پر دې وو چې امارت ئې د څلورو خلفاءو په څېر د مسلمانانو په خوښه او د هغوی د بیعت په نتیجه کې نه وو رامنځته شوی او له خلافت ئې موروثي ملوکیت جوړ کړ.

دعاء کوو چې الله تعالی هغه ورځ راولي چې اسلامي امت د روایاتو داسي واحد او متفق علیه کتاب ولري چې ټول روایات ئې هم د محتوی او متن له پلوه او هم د إسنادو له پلوه صحیح وي او د قرآن له لارښوونو سره موافق؛ همداسي لکه چې نن یو مصحف لرو؛ په یوه لفظ کې ئې هم په خپلو کې اختلاف نه لرو؛ خو دا کار یوازې هغه مهال ممکن دئ چې د امت قیادت د مؤمن، اسلام ته ژمن، په دین پوه، صادق او مخلص زعیم لاس کې وي؛ یقیناً چې امت د عثمان رضي الله عنه په څېر زعیم ته ضرورت لري؛ چې د حدیث په اړه همغه کار وکړي چې ده د مصحف په اړه وکړ. د هغې ورځې رارسېدو

په هیله.

د لیکني په اړه د یوه لوستونکي د ملاحظاتو او اندېښنو ځواب

یوه محترم ورور د دې لیکني په اړه ځیني ملاحظات او پوښتني درلودې او له ما ئې ځواب غوښتی وو؛ دا مي غوره وګڼله چي دا پوښتني او ځوابونه په رسالې کي علاوه کړم؛ لیکلي ئې وو:

۱- ډېری علماءو د عائشې رضي الله عنها د نکاح اړوند روایت د اعتبار وړ ګڼلی؛ خو تاسو د سند له پلوه ضعیف او د متن له پلوه بې اعتبار ګڼلی!!

۲- هیڅ معتبر عالم د صغیر او صغیري د نکاح له جواز سره مخالفت نه دئ کړی.

۳- د الطلاق سورې د څلورم آیت د دې فقرې (وَٱلَّـٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ: او هغه چي حیض ئې نشته)؛ ډېری مفسرینو دا تفسیر وړاندي کړی چي ښیي مراد ئې نابالغي نجلۍ دي.

٤- له ابو بکر الاصم المعتزلي او اوسنیو معتزله وو پرته بل هیڅ مفسر د النساء د سورې د دې آیت په اړه نه دي ویلي چي له بَلَغُوا النِّكَاحَ مراد بلوغ (ځوانۍ او پېغلتوب) ته رسېدل دي:

وَابْتَلُوا الْيَتَامَى حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ... ﴿٦﴾ النساء

او تر هغه یتیمان وآزمویئ چي د نکاح (پړاو) ته ورسېږي؛ نو که د دوی هوښیاري مو احساس کړه؛ نو مالونه ئې وروسپارئ؛...

د دې ګران دوست او د نورو هغو په ځواب کي چي ښایي همداسي اندېښنې او ملاحظات به لري؛ څو عرائض وړاندي کوم:

۱- تاسو په خپله اعتراف کوئ چي داسي مفسرین او علماء شته چي د ماشومي نکاح جائز نه ګڼي؛ خو تاسو د هغوی رأی ځکه نه منئ او د اعتبار وړ ئې نه ګڼئ چي د معتزله په نامه ئې یادوئ!! خو دا هغه دي چي دا نوم نورو د سپکاوي په موخه پرې ایښی؛ مخالفینو ئې هغوی ته د معتزله نوم ورکړی؛ همغسي لکه چي نن اهل حدیث ځان ته سلفیان وایي خو مخالفین ئې د وهابیانو په نامه یادوي. دا هم باید په پام کي ولرئ چي قرآن مؤمنان

داسي ستايي:

وَٱلَّذِينَ ٱجۡتَنَبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ أَن يَعۡبُدُوهَا وَأَنَابُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰۚ فَبَشِّرۡ عِبَادِ
﴿١٧﴾ ٱلَّذِينَ يَسۡتَمِعُونَ ٱلۡقَوۡلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحۡسَنَهُۥٓۚ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَىٰهُمُ ٱللَّهُۖ
وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ﴿١٨﴾ الزمر

او هغه چې له طاغوت ئې له دې پلوه ډډه وکړه چې بندګي ئې وکړي او د الله لوري ته ئې انابت وکړ؛ دوی ته زېرى دئ، نو زما هغو بندګانو ته زېرى ورکړه چې وينا ته غوږ ږدي او تر ټولو د غوره خبري متابعت کوي، دوی هغه دي چې الله هدايت کړي او همدا دوی عقلمن دي.

په دې مبارکو آيتونو کې د هغو مؤمنانو څو ځانګړتياوي انځور شوې چې د الله تعالی له لوري زېرى ورکړى شوى:

- د طاغوت په وړاندي له سر ټيټولو ډډه کوي؛ د قرآن له نظره طاغوت هغه څوك دئ چې د ځانځني او اطاعت له پلوه د الله تعالی سيال او ند وګڼل شي او د هغه سلطه او حاکميت ومنل شي، پر سرکښ نفس، شيطان، بُت او هر هغه حاکم ئې اطلاق کېږي چې انسان هغه ته سر ټيټوي.
- تل او د ژوند په ټولو چارو کې د الله تعالی لوري ته انابت کوي.
- وينا ته غوږ ږدي او تر ټولو د غوره خبري متابعت کوي.
- دوی هغه خلك دي چې الله هدايت کړي او همدا دوی عقلمن دي.

لکه چې ګورئ قرآن هغه څوك هدايت شوی او عقلمن ګڼي چې د نورو ځانګړتياوو تر څنګ دا صفت هم لري چې د بل خبره په سړه سينه اوري او تر ټولو غوره او صحيح رأى او خبره مني او متابعت ئې کوي. حقيقت دا دئ چې د يوې موضوع په اړه بېل بېل نظريات اورېدل او په شفاف ذهن سره تر ټولو صحيح وينا غوره کول؛ د مؤمنو او عقلمنو انسانان کار دئ، کمعقله او کمعلمه انسانان نه د بل رأيي اورېدلو حوصله لري او نه د غوره رأيي د تشخيص او پېژندلو او د هغې د متابعت اهليت او همت. حقيقت هغه وخت ښه څرګندېدلی شي چې د خپل معارض او ضد تر خوا کېښودل شي، د حق پلويان له مناقشې او له مخالفو نظرياتو وېره نه لري، بلکې دا يو ضرورت ګڼي او په پراخه ټنډه او سړه سينه ئې اوري، دا د باطل خاصيت دئ چې په تياره کې او يوازې خوښ وي، د مقابلې او مناقشې توان او جرأت نه لري،

حقیقت خو د مؤمن ورکه متاع ده، مؤمن د هري خبري د اورېدو حوصله لري، مؤمن ټولي خبري اوري بیا ئې له منځه حق انتخابوي او هغه څه مني او متابعت ئې کوي چي حق او تر نورو غوره وي.

ابن حزم یو له هغو مفسرینو او علماءو دئ چي وايي: له پلار پرته بل ولي او پالونکی حق نه لري یوه ماشومه چا ته په نکاح کړي؛ له همدې کبله هغه تر بلوغ وړاندي د یتیمي نکاح نه مني.

یتیم هغه ماشوم دئ چي تر بلوغ وړاندي ئې پلار وفات شوی. ابن حزم ولي د یتیمي په اړه دا رأی ورکړې؟ دا ځکه چي نه هغه ته داسي صریح نص په لاس ورغلی چي د نابالغ ماشوم د نکاح جواز ترې ثابت شي او نه بل چا ته. که چا ته د قرآن داسي کوم صریح آیت معلوم وي چي د صغیري د نکاح جواز ترې معلومېږي او یا اشارتاً او تلویحاً دا جواز ترې استنباط کېدی شي؛ نو لطفاً موږ ته دې راوښيي؛ که نه نو د څرګند او صریح نص په نه شتون کي څنګه څوك جرأت کوي او داسي نکاح جائز ګڼي؟ د قرآن دا وینا:

وَٱبۡتَلُواْ ٱلۡيَتَٰمَىٰ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغُواْ ٱلنِّكَاحَ فَإِنۡ ءَانَسۡتُم مِّنۡهُمۡ رُشۡدٗا فَٱدۡفَعُوٓاْ إِلَيۡهِمۡ أَمۡوَٰلَهُمۡۖ ...﴿٦﴾ النساء

او تر هغه یتیمان وآزمویئ چي د نکاح (پړاو) ته ورسېږي؛ نو که د دوی هوښیاري مو احساس کړه؛ نو مالونه ئې ورسپارئ؛...

دا آیت دومره صریح دئ چي د شك هیڅ مجال ئې نه دئ پرېښی؛ دلته د بلوغ لپاره یو حد ټاکل شوی، دا حد یوازي ځوانۍ ته رسېدل نه دي او داسي نه دي ویل شوي (حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغُواْ الحُلم: تر هغه چي ځوانۍ ته ورسېږي) بلکي په داسي صیغه یاد شوی چي هم جسمي او جنسي بلوغ شرط ګڼي او هم ذهني.

۲- مګر موږ د مفسرینو د هري رأی پر منلو مکلف یو؛ که څه هم د هغوی تفسیر او تعبیر ناسم او د حقیقت خلاف وي؛ تاسو موږ ته هغه مفسر راوښيئ چي یو آیت ئې سم تفسیر کړی وي او موږ نه وي منلی؛ د دې فقرې (وَٱلَّـٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ: او هغه چي حیض ئې نشته)؛ په اړه تقریباً ټولو مفسرینو ویلي چي معنی ئې یا هغه مېرمني دي ته چي حیض ئې متوقف شوی او یا هغه چي لا بلوغ ته نه دي رسېدلې او حیض ئې نه دئ پیل شوی؛ ځینو دغي

دوهمي رأی ته ترجيح ورکړي؛ خو هيڅ دليل ورته نه لري؛ دا ځکه چي دلته په حقيقت کې د هغو دريو مېرمنو په اړه بحث شوی چي يا ئې د حيض توقف شکمن دئ يا په يقيني او دائمي توګه متوقف شوی؛ نو ځکه د دوی عدت درې مياشتي ټاکل شوی؛ په داسي حال کې چي اصلاً د عدت لپاره په بل آيت کې درې حيضونه ټاکل شوي؛ د دې فقرې (وَٱلَّـٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَ) مراد ځکه نابالغه نجلۍ نه ده چي هغه ژر يا وروسته پېغلتوب او حيض ته رسېږي؛ که احياناً دا غلطه رأی ومنل شي او دا نجلۍ د عدت په منځ کې بلوغ ته ورسېږي او خپل لومړی حيض تجربه کړي؛ نو ووايئ: دا به درې حيضه انتظار کوي که درې مياشتي؟! په دې صورت کې د همدې آيت له مخي بايد درې مياشتي عدت بشپړ کړي؛ نو بيا له هغه آيت سره به څه کوي چي د داسي مېرمنو عدت ئې درې حيضه ټاکلی؟! ولې د قرآن يوه برخه داسي تعبيروئ چي هم د بلې برخي خلاف وي او هم د حقيقت او واقعيت خلاف؟! او ولې له دې فقرې دا معنی راباسئ چي د وړې نجلۍ نکاح جائزه ده؟ ولې د عدت موضوع له نکاح سره خلطوئ؛ د عدت ئې د نکاح له جواز سره څه؟! د داسي نکاح د جواز لپاره خو صريح آيت ته ضرورت لرو؛ خو په ټول قرآن کې نه يوازي داسي آيت نشته؛ بلکي قرآن د نکاح لپاره جسمي او ذهني بلوغ او رشد ضروري شرط ګڼلی.

۳- اما د عائشې رضي الله عنها د عمر اړوند روايت نه منل؛ نه يوازي ګناه نه ده بلکي د ثواب کار دئ؛ د ډېرو محققينو او محدثينو رأی دا ده چي داسي غريب روايات د احکامو او حلال او حرام په ارتباط د اعتبار وړ نه دي؛ دا روايت نه يوازي غريب دئ، اصلي راوي ئې يو کس (عروة) دئ چي په ۲۳ هجري کال په مدينه کې زېږېدلی، يعني د خديجې رضي الله عنها له وفات ۲٦ کاله وروسته او د عائشې رضي الله عنها له نکاح ۲۱ کاله وروسته زېږېدلی؛ تابعي دئ، په روايت کې دا نه دي ويل شوي چي ده دا خبره له چا اورېدلې، دی خو نه د خديجې رضي الله عنها د وفات په وخت کې حاضر وو او نه د سوده او عائشه رضي الله عنهما د ازدواج په وخت کې؛ ولې د روايت د اصلي راوي نوم نه دئ ياد شوی؟ د ده زوی هشام ولې دا روايت په مدينه کې هيچا ته نه دئ اورولی؟ حتی شاګرد ئې امام مالك رحمه الله له ده نه دئ اورېدلی؟ دليل ئې څه دئ چي دا روايت له هشام هغه مهال په کوفه کې

اوربېدل شوی چي هشام هم زوړ شوی وو او هم ئې حافظه کمزورې شوې وه، محدثين او د علم الرجال علماء وايي چي دا مهال خبري ترې ګډی وډې کېدلې؟ د روايت متن هم کافي ستونزي لري؛ دا له تاريخي پلوه غلطه خبره هم په کي راغلې چي رسول الله صلی الله عليه و سلم د خديجې له وفات وروسته دوه کاله مجرد پاته شوی؛ په داسي حال کي چي رسول الله صلی الله عليه و سلم د خديجې له وفات لنډه موده وروسته؛ ځکه سوده رضي الله عنها په نکاح کړه چي هغه کونډه وه او ده د خپلو وړو لوڼو د پالني لپاره همداسي يوې مشري مېرمني ته عاجل ضرورت درلود.

آيا ډېره ډېره عجيبه نه ده چي د عائشې رضي الله عنها د نکاح په څېر مهمي او حساسي موضوع په اړه په داسي کمزوري او غير معتبر روايت استناد کېږي؟

وَٱلسَّلَامُ عَلَىٰ مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلْهُدَىٰ

او سلام پر هغه چي د هدايت تابع شوي